

**Co-funded by
the European Union**

**Sumy State University,
Faculty of Technical Systems and Energy Efficient Technologies (TeSET)**

Department of Manufacturing Engineering, Machines and Tools

Prof., Diadiura Kostiantyn

ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH 101047527

«EU consumer policy in conditions of the green and digital transition»

**Prospects for the implementation of the European consumer policy
principles in Ukraine**

(October 31, 2024)

Erasmus+ Programme (ERASMUS)

**Co-funded by
the European Union**

PROJECT

Project name:

EU consumer policy in conditions of the green and digital transition

Project acronym:

EUGreeCon

Coordinator contact:

Diadiura Kostiantyn, Sumy State University

Co-funded by
the European Union

The project coordinator is Prof. Dyadyura K.O.

Цілі

Co-funded by
the European Union

- 1. Удосконалення викладання та дослідження у вищій освіті принципів та інструментів споживчої політики ЄС на період з 2020 по 2025 рр., оголошених у «Новій споживчій програмі» в контексті стратегічних напрямків ЄС, пов'язаних із зеленим переходом, цифровою трансформацією, компенсацією та захистом прав споживачів, специфічними потребами певних груп споживачів та глобальним захистом споживачів.

Цілі

Co-funded by
the European Union

- 2. Посилення впливу прогресивних ідей європейської споживчої політики на розробку Концепції державної політики України у сфері захисту прав споживачів через пряму комунікацію, відкрите публічне обговорення та комунікацію між науковцями та суспільством, включаючи політиків, акторів, громадянське суспільство, представників різних рівнів освіти та ЗМІ, через широкий діалог з усіма зацікавленими сторонами для спільного просування захисту прав споживачів, поширення принципів та пріоритетів ЄС серед громадськості.

Цілі

Co-funded by
the European Union

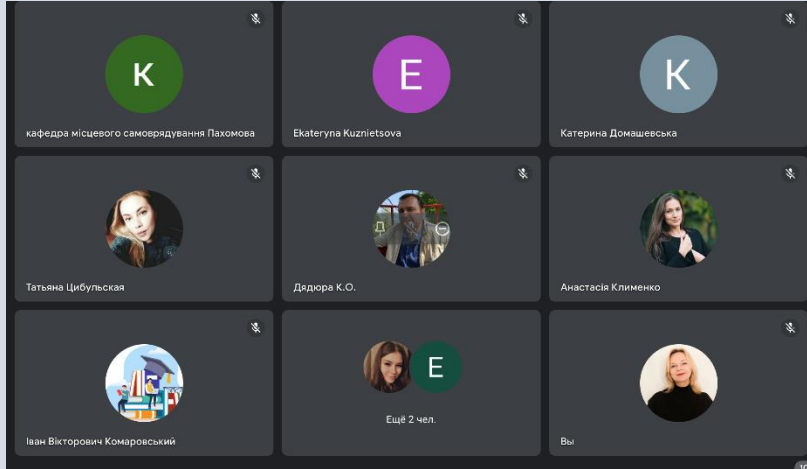
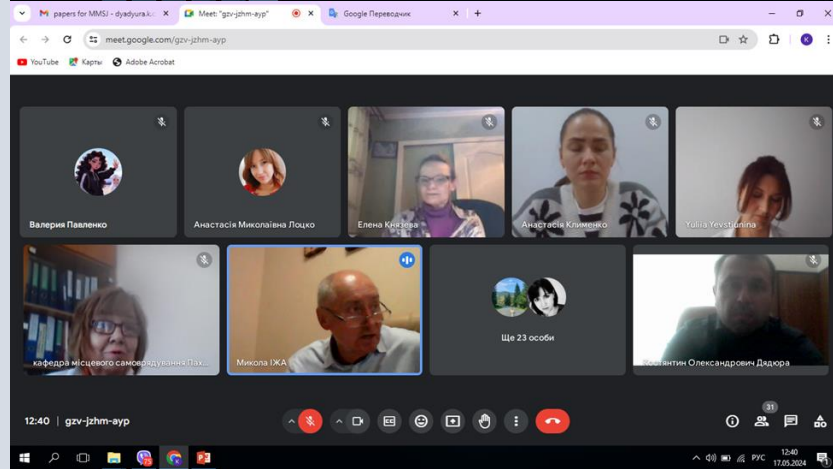
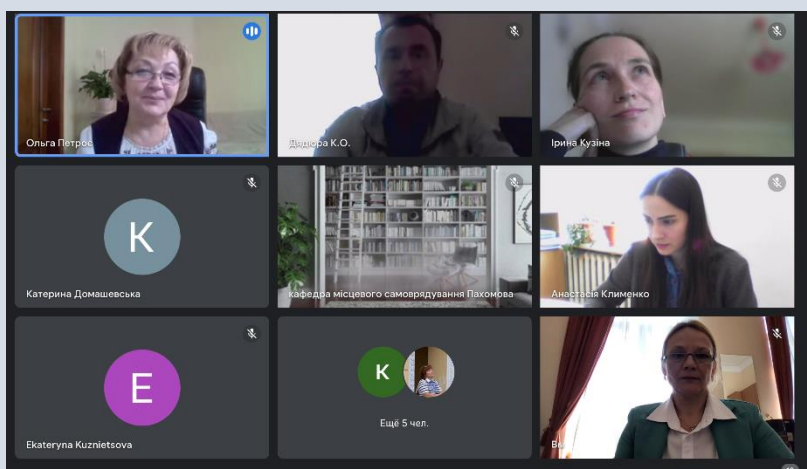
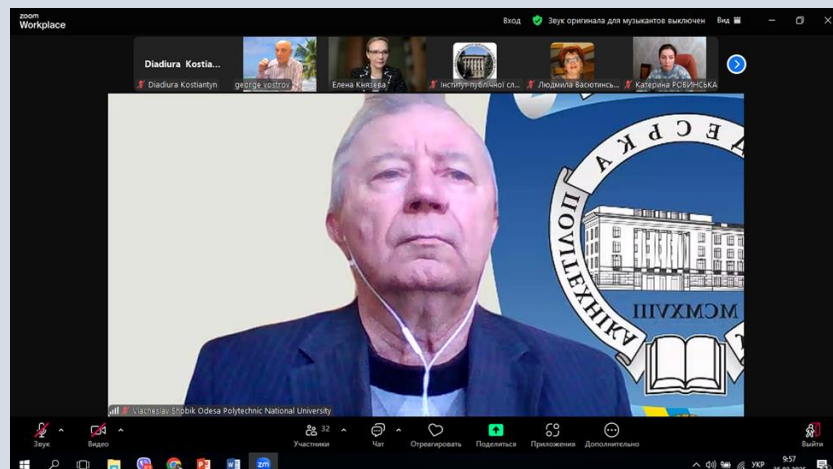
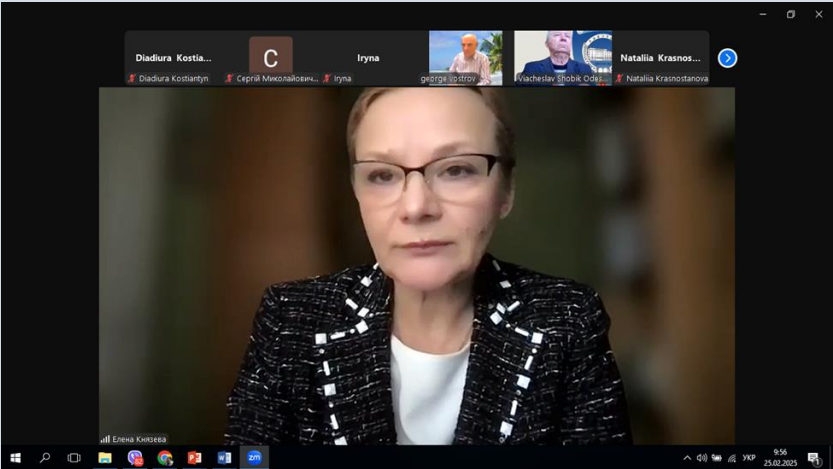
- 3. Посилення мотивації до навчання споживачів, у тому числі вразливих категорій (людей похилого віку та інвалідів) у розвитку європейської концепції «навчання впродовж життя» шляхом генерування нових знань та розуміння їхніх прав та можливостей для активної участі в реалізації політики зеленого та цифрового переходу ЄС, загального відновлення економіки після пандемії COVID-19.

Co-funded by the European Union

Учасники конференції

Ekateryna Kuznietsova

Елена Князева

Анастасія Клименко

Татьяна Пахомова

кафедра місцевого самовр...

Ірина Кузіна

кафедра місцевого самоврядуванн...

Ещё 5 чел.

Вы

12:27 | bbb-iddz-num

Вы сейчас на главном экране

Остановить показ

Consumer Protection in Europe for people with disabilities - PowerPoint

файл Основне Вставка Конструктор Переходи Анимация Показ слайда Рецензування Подання Скажіть, що потрібно зробити... Увійти Спільний доступ

3 3 поточного слайда Онлайнове презентація * показ слайда * Настроювання показу слайда * Настроювання Призовати слайда * Настроювання Записати показ слайда * Настроювання

Відтворити дикторський текст Використовувати хронометраж Елементи керування мультимедіа

Монитор: Автоматично Використовувати режим диктовода

16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 1 0 1 1 2 1 3 1 4 1 5 1 6 1 7 1 8 1 9 1 10 1 11 1 12 1 13 1 14 1 15 1 16 1 17

Co-funded by the European Union

Sumy State University, Faculty of Technical Systems and Energy Efficient Technologies (TeSET) Department of Manufacturing Engineering, Machines and Tools

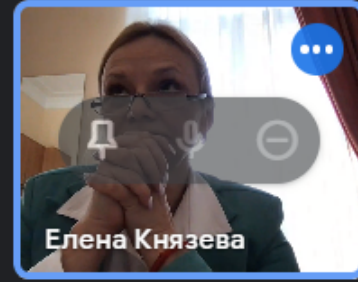
Prof., Diadiura Kostiantyn

ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH 101047527

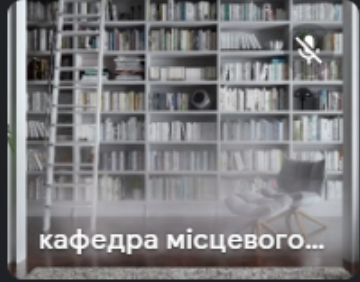
«EU consumer policy in conditions of the green and digital transition»

Споживча політика ЄС в умовах зеленого та цифрового переходу

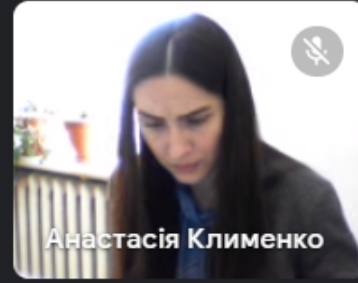
Слайд 1 з 27 російська

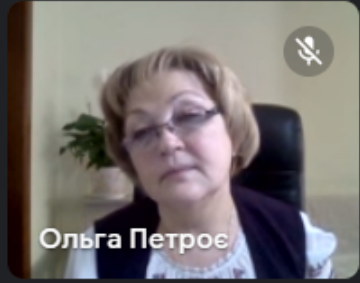
Елена Князева

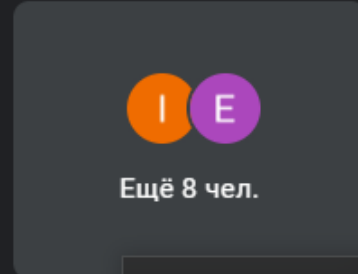
кафедра місцевого...

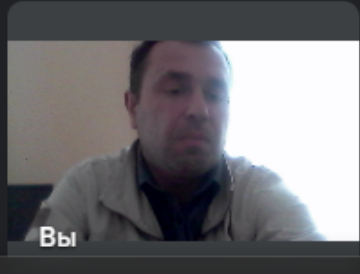
Анастасія Клименко

Ольга Петроє

Ещё 8 чел.

Вы

Остановить показ

Игнорировать

12:53 | bbb-iddz-num

Meeting controls: microphone, video, chat, reactions, screen share, hand raise, more options, end call

Audio controls: Динамики (Realtek High Definition Audio), volume slider, 52

Co-funded by
the European Union

Reference source

<https://aseanconsumer.org/cterm-consumer-protection>

ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

- Щороку 15 березня відзначається Всесвітній день захисту прав споживачів.
- Історія починається з цього дня 1962 року, коли президент США Джон Кеннеді видав спеціальну постанову, що проголошувала «Чотири права споживачів» – на безпеку, якість товарів і послуг; на достовірну інформацію про них; право бути почутим у разі висунення споживацьких претензій; право захищати свої споживацькі претензії в суді.

Co-funded by
the European Union

• У 1973 році XXV сесія Консультативної Асамблеї Ради Європи затвердила «Хартію захисту споживачів», а в 1985 Генеральна Асамблея ООН затвердила «Керівні принципи захисту інтересів і прав споживачів».

Co-funded by
the European Union

- Захист прав споживачів закріплено і в національному законодавстві. Так, Основний Закон України проголошує: «Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів».
- Спеціальним законом, який регулює відносини між споживачами та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг, – є Закон України «Про захист прав споживачів».
- Напевне, немає такої дорослої людини, яка б не чула про цей закон. Але, на жаль, більшість споживачів, чиї права порушені, не знають про механізм їх захисту.

Co-funded by
the European Union

- Звертаємо увагу споживачів, що до складу Головного управління Держпродспоживслужби входить Управління захисту споживачів, яке в межах своїх повноважень здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про захист прав споживачів, державний ринковий нагляд, метрологічний нагляд та контроль за дотриманням законодавства про рекламу в частині захисту прав споживачів реклами.
- Зважаючи на актуальність проблеми і напередодні Всесвітнього дня захисту прав споживачів пропонується правова інформація для споживачів.

Co-funded by
the European Union

- **Права і обов'язки споживача**

- В першу чергу потрібно знати хто такий споживач і які у нього права. **Споживач** – фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

Co-funded by
the European Union

Consumer policy: principles and instruments

- Ефективна політика захисту споживачів забезпечує належне та ефективне функціонування єдиного ринку.
- Він має на меті гарантувати права споживачів по відношенню до торговців і забезпечити посилений захист вразливих споживачів. Правила захисту прав споживачів можуть покращити ринкові результати для всієї економіки.

Co-funded by
the European Union

Consumer policy: principles and instruments

- **Consumers** роблять ринки справедливішими, а завдяки покращенню якості інформації, що надається споживачам, вони можуть призвести до більш екологічних і соціально-ринкових результатів.
- **Розширення можливостей споживачів та ефективний захист їх безпеки та економічних інтересів стали основними цілями політики ЄС.**

Co-funded by
the European Union

• **Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй із захисту прав споживачів (UNGCP)** — це «цінний набір принципів для визначення основних характеристик ефективного законодавства про захист прав споживачів, органів правозастосування та систем відшкодування, а також для надання допомоги зацікавленим державам-членам у формулюванні та забезпеченні виконання внутрішніх і регіональних законів, правил і нормативні акти, які відповідають їхнім власним економічним, соціальним та екологічним обставинам, а також сприяють міжнародному співробітництву між державами-членами та заохочують обмін досвідом із захисту споживачів».

Co-funded by
the European Union

• Це призвело до того, що в 1977 році Економічна і соціальна рада (ECOSOC) доручила Генеральному секретарю підготувати огляд національних установ і законодавства у сфері захисту споживачів, а в 1981 році ECOSOC звернувся до Генерального секретаря з проханням «продовжити консультації щодо захисту споживачів».

Co-funded by
the European Union

Європейський Союз передбачає широку систему захисту споживачів

- 28 травня на рівні держав-членів набула чинності Директива (ЄС) 2019/2161 щодо кращого забезпечення виконання та модернізації правил захисту прав споживачів Союзу, також відома як Директива Омнібус.

- Директива вносить поправки до чинного законодавства, щоб краще узгодити законодавство ЄС про захист прав споживачів із пріоритетами Комісії щодо переходу на зелені та цифрові технології.

- **Чотири директиви, до яких внесено зміни Директивою Omnibus**, це Директива про недобросовісну комерційну практику (UCPD), Директива про права споживачів (CRD), Директива про несправедливі умови контрактів (UCTD) і Директива про вказівку ціни (PID).

Co-funded by
the European Union

- Європейські заходи захисту споживачів спрямовані на захист здоров'я та безпеки, а також економічні та правові інтереси європейських споживачів, де б вони не жили, подорожували чи робили покупки в ЄС.
- Положення ЄС регулюють як фізичні транзакції, так і електронну комерцію та містять правила загального застосування разом із положеннями, що стосуються конкретних продуктів, включаючи ліки, генетично модифіковані організми, тютюнові вироби, косметику, іграшки та вибухові речовини.

Co-funded by
the European Union

Роль організацій споживачів

Co-funded by
the European Union

- **Transatlantic consumer dialogue (TACD)**

- **Трансатлантичний діалог споживачів (TACD)** – це форум, який об'єднує організації споживачів ЄС та США.

- Він готує спільні політичні рекомендації для Комісії та уряду США з метою просування інтересів споживачів на обох територіях. TACD організовує щорічні зустрічі поперемінно в США та Європі, щоб обговорити свою позицію з Комісією та владою США.

- Він також регулярно організовує конференції. TACD організовує Consumers International, яка керує секретаріатом TACD, і отримує фінансову та координаційну підтримку від Комісії.

Європейська Зелена Угода (The EU Green Deal)

В 2019 році Європейська Комісія представила нову стратегію розвитку ЄС, яка має назву Європейська Зелена Угода. Цей набір ініціатив спрямований на перетворення Європи в перший кліматично нейтральний континент в термін до 2050 року.

В глобальному масштабі реалізація Європейського Зеленого Курсу буде сприяти підтримці та захисту навколишнього середовища через нові екологічні підходи в промисловості, енергетиці, транспорті, будівництві, сільському господарстві, інноваціях.

В рамках цієї стратегії передбачена суттєва фінансова підтримка економічного зростання та кліматичної нейтральності ЄС, яка складає більш ніж 1 трильйон євро на період наступного десятиріччя.

Co-funded by
the European Union

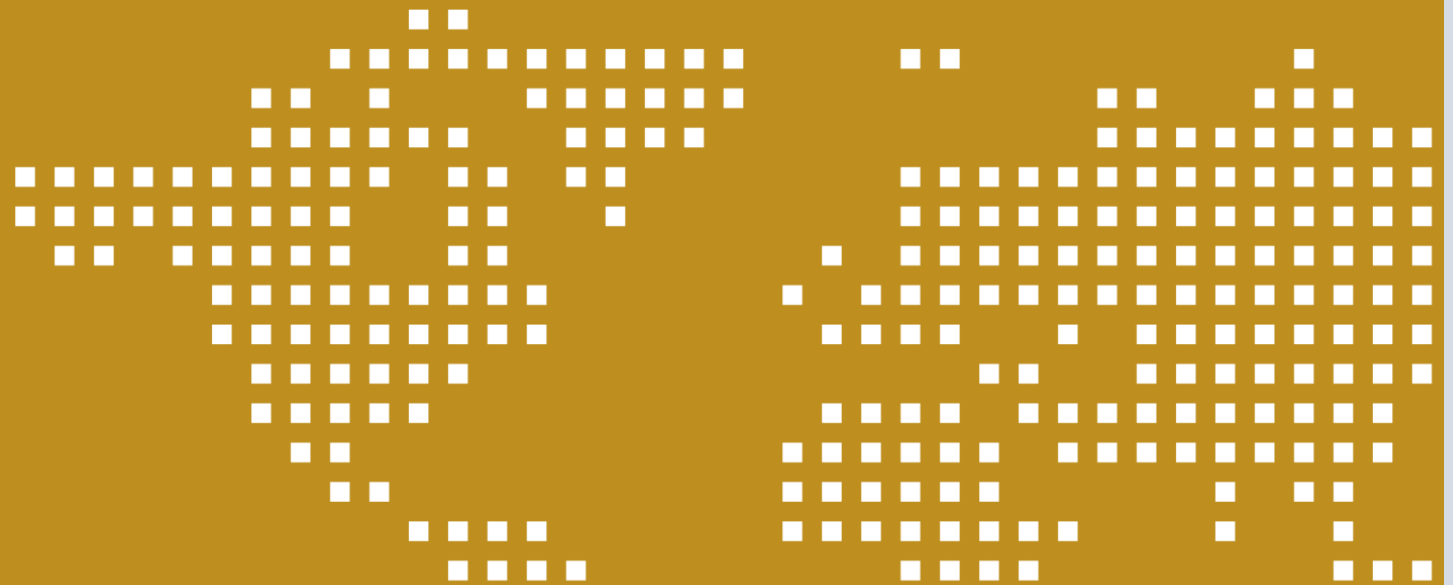
Основна діяльність в рамках «Зеленої Угоди» ЄС буде здійснюватися за наступними напрямами:

- Кліматична нейтральність.
- Перехід до чистої енергії.
- Стійка продовольча система.
- Стійкий та інноваційний розвиток промисловості.
- Збереження біорізноманіття.
- Підвищення ефективності, безпечності та екологічності транспорту.
- Підвищення енергоефективності в будівництві.
- Скорочення забруднення навколишнього середовища.
- Сприяння дослідженням та інноваціям.
- Фінансова підтримка зеленого регіонального розвитку.

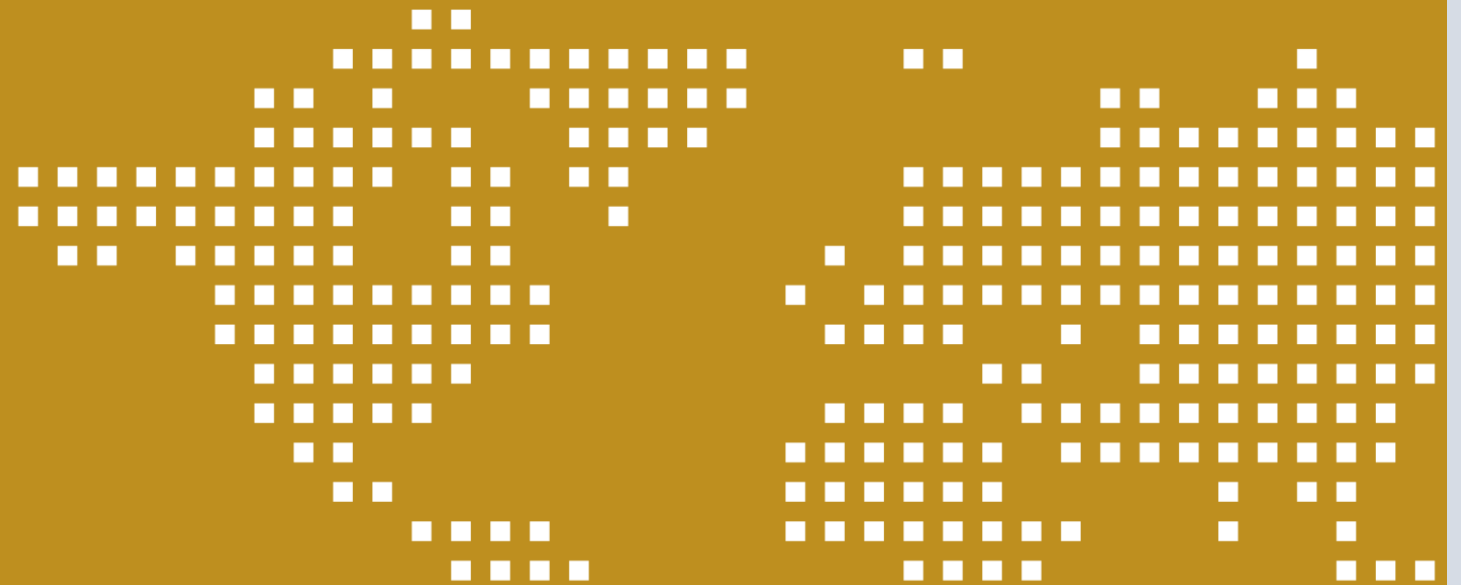
Directive on Empowering Consumers for the Green Transition

(EU) 2024/825

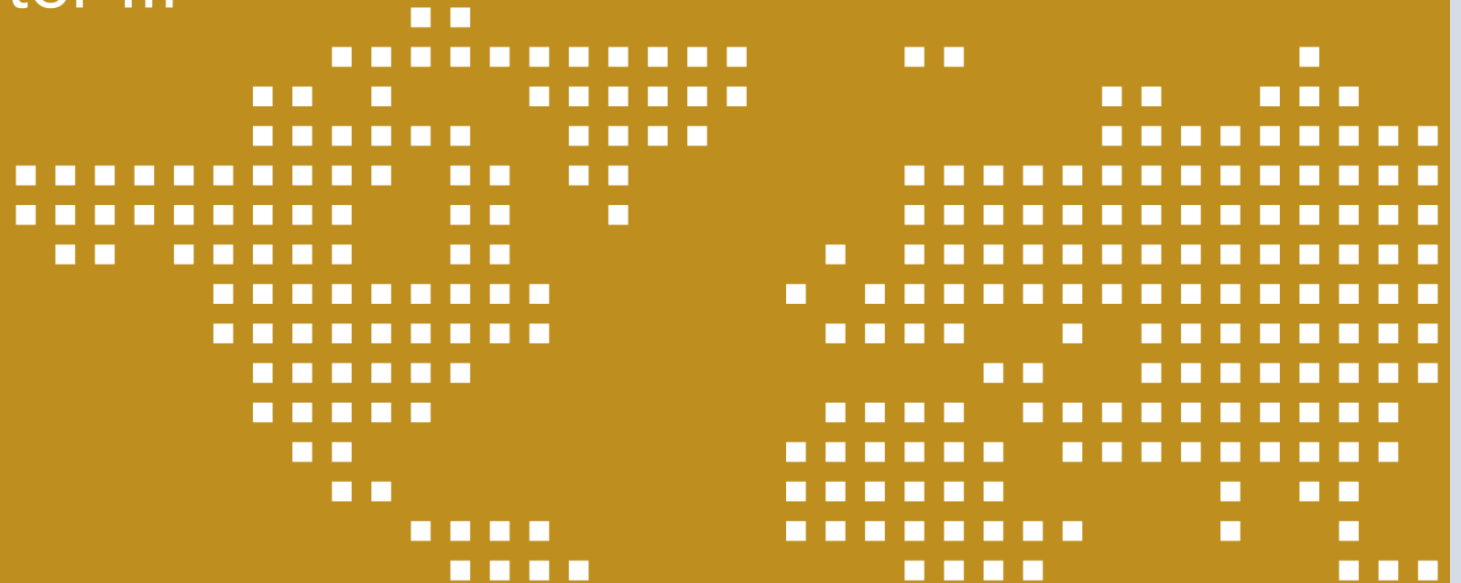
Green Claims Directive

2023/0085/COD

Digital Product Passport

2022/0095/COD, Chapter III

FIN-NET

• **FIN-NET** – мережа національних організацій, відповідальних за вирішення скарг споживачів у сфері фінансових послуг у позасудовому порядку.

Co-funded by
the European Union

Посилення ролі споживачів у зеленому переході

Reference source

<https://www.engagingsociety.org/action/strengthening-the-role-of-consumers>

Co-funded by
the European Union

Subsidiarity

СУБСИДІАРНІСТЬ

- Принцип субсидіарності визначено в статті 5 Договору про Європейський Союз.
- Він має на меті забезпечити, щоб рішення приймалися якомога ближче до громадян, а також здійснювалися постійні перевірки, щоб переконатися, що дії на рівні ЄС виправдані у світлі можливостей, доступних на національному, регіональному чи місцевому рівнях.

- **Зразок розповіді**

- Софія з Португалії придбала ноутбук в іспанському інтернет-магазині.

- На жаль, коли ноутбук прийшов, вона виявила, що він не працює належним чином.

- Продавець порадив їй повернути його виробнику для ремонту.

- Вона так і зробила, але незабаром у неї знову виникла та сама проблема. Софія знову зв'язалася з торговцем, щоб попросити відшкодування, але їй сказали, що це не буде розглянуто, доки ноутбук не буде відремонтовано 3 рази.

- Вона вирішила звернутися по допомогу до ЕСС Portugal. Португальський офіс поділився цією справою зі своїм колегою в Іспанії, який зв'язався з трейдером. Після втручання іспанської ЕСС трейдер забрав ноутбук і повністю відшкодував Софії 445,92 євро.

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

• Про Європейський Союз

(роль, структура, принцип роботи, походження)

Цілями Європейського Союзу в межах його кордонів є:

- ✓ сприяння миру, цінностям та добробуту громадян
- ✓ запропонувати свободу, безпеку та справедливість без внутрішніх кордонів, а також вжити відповідних заходів на своїх зовнішніх кордонах для регулювання притулку та імміграції, а також для запобігання та боротьби зі злочинністю
- ✓ створити внутрішній ринок
- ✓ досягти сталого розвитку на основі збалансованого економічного зростання та стабільності цін і висококонкурентної ринкової економіки з повною зайнятістю та соціальним прогресом

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

• Про Європейський Союз

Цілями Європейського Союзу в межах його кордонів є:

- ✓ захищати та покращувати якість навколишнього середовища сприяти науково-технічному прогресу
- ✓ боротися з соціальною ізоляцією та дискримінацією сприяти соціальній справедливості та захисту, рівності між жінками та чоловіками та захисту прав дитини
- ✓ посилення економічної, соціальної та територіальної єдності та солідарності між країнами ЄС
- ✓ поважати його багате культурне та мовне розмаїття
- ✓ створити економічний і валютний союз, валютою якого є євро

Co-funded by
the European Union

• Про Європейський Союз

Цілями ЄС у всьому світі є:

- ✓ підтримувати та просувати свої цінності та інтереси
- ✓ сприяти миру та безпеці та сталому розвитку Землі
- ✓ сприяти солідарності та взаємній повазі між народами, вільній і чесній торгівлі, викоріненню бідності та захисту прав людини
- ✓ суворе дотримання міжнародного права

Co-funded by
the European Union

• Про Європейський Союз

Цінності

Європейський Союз заснований на таких цінностях:

Людська гідність

Гідність людини недоторкана. Його необхідно поважати, захищати та становить реальну основу основних прав.

Свобода

Свобода пересування дає громадянам право вільно пересуватися та проживати в межах Союзу. Індивідуальні свободи, такі як повага до приватного життя, свобода думки, релігії, зібрань, вираження поглядів та інформації, захищені Хартією ЄС про основні права.

Co-funded by
the European Union

• Про Європейський Союз

Демократія

Функціонування ЄС базується на представницькій демократії. Європейський громадянин автоматично користується політичними правами. Кожен повнолітній громадянин ЄС має право висуватись кандидатом і голосувати на виборах до Європейського парламенту. Громадяни ЄС мають право висуватися як кандидат і голосувати в країні свого проживання або в країні свого походження.

Рівність

Рівність — це рівні права всіх громадян перед законом. Принцип рівності між жінками та чоловіками лежить в основі всієї європейської політики та є основою європейської інтеграції. Це стосується всіх сфер. Принцип рівної оплати за рівну працю став частиною Римської угоди 1957 року.

Co-funded by
the European Union

- **Про Європейський Союз**
Верховенство права

ЄС заснований на верховенстві права. Усе, що робить ЄС, базується на договорах, добровільно та демократично погоджених його країнами ЄС. Закон і справедливість підтримується незалежною судовою системою. Країни ЄС надали остаточну юрисдикцію Європейському суду – його рішення мають поважати всі.

Права людини

Права людини захищені Хартією ЄС про основні права. Вони охоплюють право бути вільним від дискримінації за ознакою статі, расового чи етнічного походження, релігії чи переконань, інвалідності, віку чи сексуальної орієнтації, право на захист ваших особистих даних і право на доступ до правосуддя.

Co-funded by
the European Union

• Про Європейську комісію (роль, структура, принцип роботи)

- **Роль:** сприяє загальним інтересам ЄС, пропонуючи та впроваджуючи законодавство, а також реалізуючи політику та бюджет ЄС
- **Члени:** команда або «Колегія» уповноважених, по 1 від кожної країни ЄС
- **Президент:** Урсула фон дер Ляєн
- **Рік заснування:** 1958
- **Місцезнаходження:** Брюссель (Бельгія)
- **Веб-сайт:** Європейська комісія

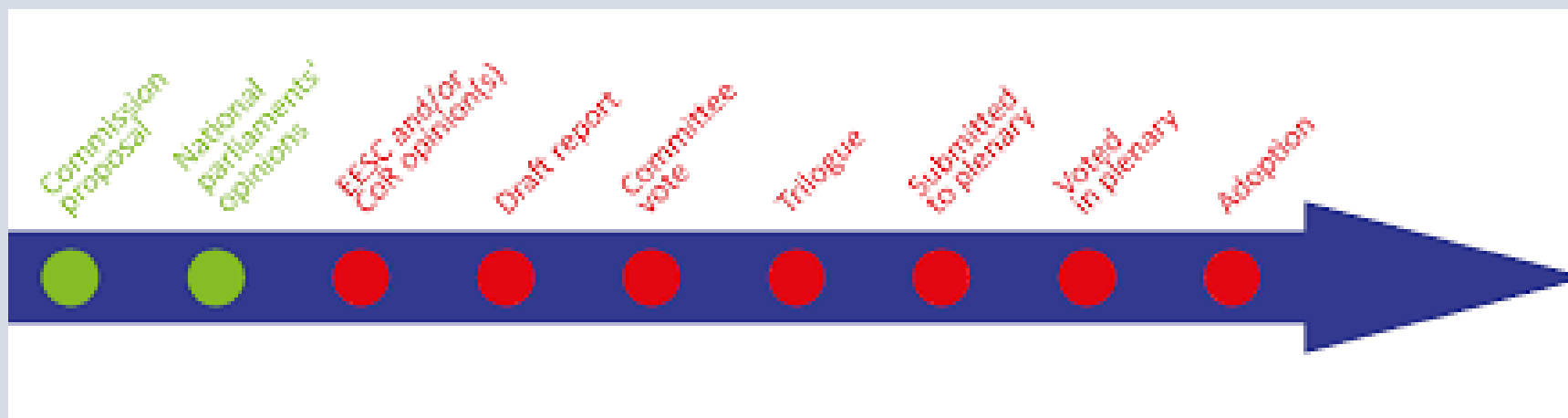
Co-funded by
the European Union

• Про Європейську комісію (роль, структура, принцип роботи)

- Європейська Комісія є політично незалежною виконавчою ланкою ЄС.
- Відповідальна за розробку пропозицій щодо нового європейського законодавства та виконує рішення Європейського парламенту та Ради ЄС.

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

• Про Європейську комісію (роль, структура, принцип роботи)

- Пропонує нові закони
- Комісія є єдиною інституцією ЄС, яка вносить на ухвалення Парламентом і Радою закони, які захищати інтереси ЄС та його громадян у питаннях, які неможливо ефективно вирішити на національному рівні
- Отримати правильні технічні деталі, консультуючись з експертами та громадськістю

Co-funded by
the European Union

• Про Європейську комісію (роль, структура, принцип роботи)

- Керує політикою ЄС і розподіляє фінансування ЄС
- встановлює пріоритети витрат ЄС разом з Радою та Парламентом
- складає річні бюджети для затвердження парламентом і радою
- наглядає за тим, як витрачаються гроші, під наглядом Рахункової палати

Co-funded by
the European Union

•Про Європейську комісію (роль, структура, принцип роботи)

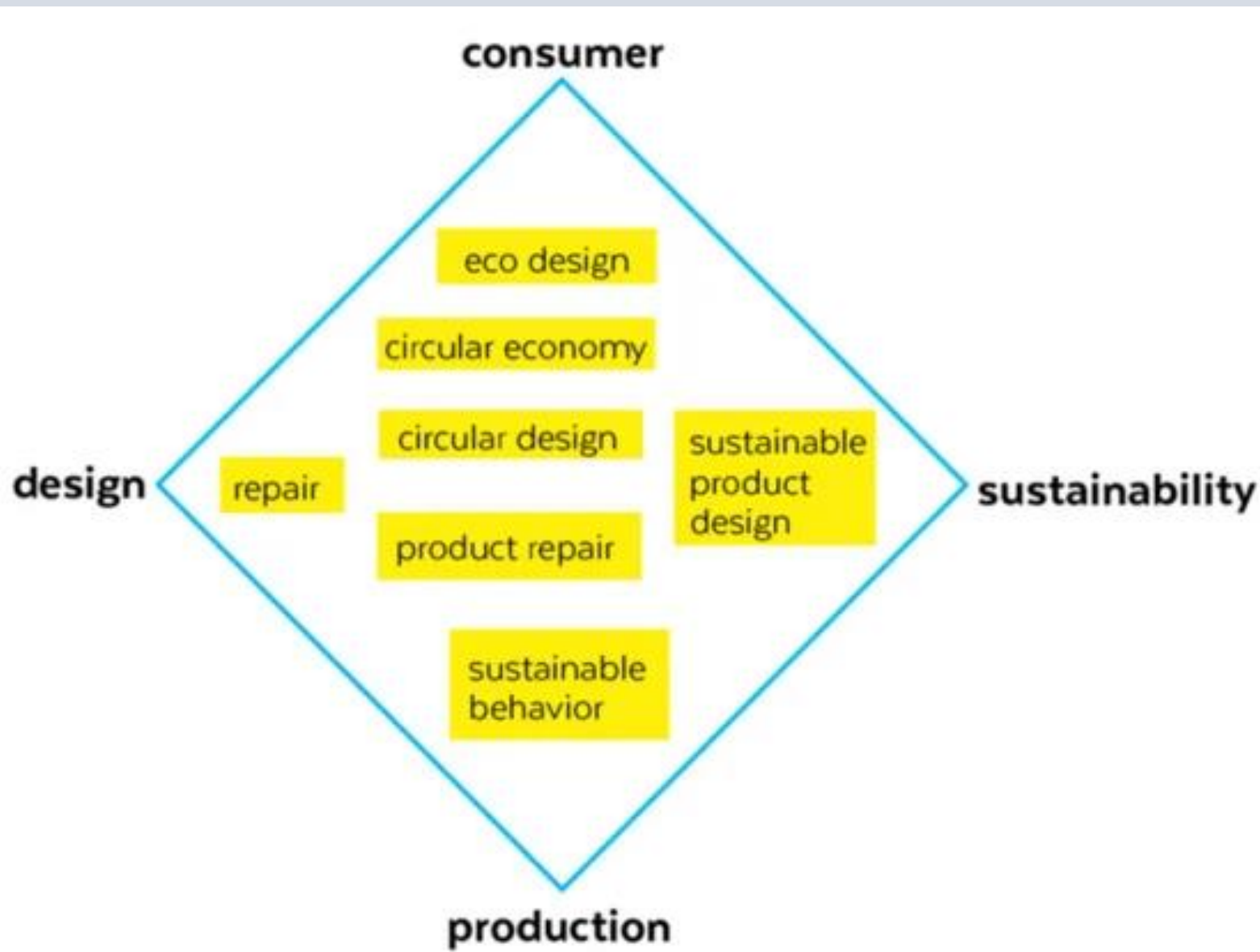
- Забезпечує виконання законодавства ЄС разом із Судом ЄС забезпечує належне застосування законодавства ЄС у всіх країнах ЄС Представляє ЄС на міжнародному рівні виступає від імені всіх країн ЄС у міжнародних органах, зокрема у сферах торгової політики та гуманітарної допомоги веде переговори щодо міжнародних угод для ЄС

Co-funded by
the European Union

Reference source

<https://www.mdpi.com/2071-1050/12/3/850>

Co-funded by
the European Union

- **Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу**
- **Екологічна політика ЄС** спрямована на захист навколишнього середовища та біорізноманіття, мінімізацію ризиків для здоров'я людини та сприяння переходу до циркулярної економіки. Вони пов'язані з основною метою **Європейської зеленої угоди**: прагнення стати першим кліматично нейтральним континентом.

Co-funded by
the European Union

- **Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу**
- Розширення можливостей споживачів для переходу на екологічно чисті продукти: ця пропозиція надає споживачам можливість переходу на екологічно чисті продукти завдяки кращому захисту від недобросовісної комерційної практики та кращому інформуванню.

Co-funded by
the European Union

- **Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу**
- **Закон про промисловість Net-Zero** – це ініціатива, яка впливає з промислового плану Green Deal, який спрямований на розширення виробництва чистих технологій у ЄС. Це означає збільшення виробничих потужностей ЄС для технологій, які підтримують перехід до чистої енергії та викидають надзвичайно низькі, нульові або негативні викиди парникових газів під час їх роботи.

Co-funded by
the European Union

- **Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу**
- **Закон про промисловість Net-Zero** – це ініціатива, яка впливає з промислового плану Green Deal, який спрямований на розширення виробництва чистих технологій у ЄС. Це означає збільшення виробничих потужностей ЄС для технологій, які підтримують перехід до чистої енергії та викидають надзвичайно низькі, нульові або негативні викиди парникових газів під час їх роботи.

Co-funded by
the European Union

- **Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу**
- **Директива про екологічну відповідальність** встановлює рамки екологічної відповідальності щодо запобігання та усунення екологічної шкоди на основі принципу «забруднювач платить» для власної діяльності. Він не охоплює ланцюжки вартості компаній.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- Проголошення Європейською комісією, Європейським парламентом і Радою Європейської основи соціальних прав у листопаді 2017 року стало четвертою великою спробою зміцнити соціальний вимір Європейського Союзу з моменту його створення. Стовп соціальних прав — це краща реалізація прав громадян на основі 20 ключових принципів.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- Бізнес і права людини: зростаюча складність і глобалізація ланцюгів постачання робить все більш важливим сприяння застосуванню високих прав людини та стандартів сталого розвитку в країнах ЄС і в усьому світі. Відповідно до цього ЄС є лідером у впровадженні Керівних принципів ООН щодо бізнесу та прав людини, першого глобально узгодженого стандарту для запобігання, усунення та усунення негативного впливу на права людини, спричиненого підприємницькою діяльністю.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- Агентство Європейського Союзу з фундаментальних прав (FRA) також охоплює аспекти бізнесу та прав людини у своїй роботі.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- **План дій щодо прав людини та демократії: план дій спрямований на покращення лідерства ЄС у сфері прав людини та оптимізацію процесу прийняття рішень, зміцнення партнерства з урядами, бізнесом та соціальними партнерами, усунення прогалин у підзвітності та ерозії верховенства права.**

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- Повідомлення Комісії про гідну працю в усьому світі підтверджує зобов'язання ЄС підтримувати гідну працю як вдома, так і в усьому світі. Викорінення дитячої та примусової праці лежить в основі цих зусиль.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- **Примусова праця:** ЄС має кілька законів, спрямованих на боротьбу з примусовою працею, наприклад, про торгівлю людьми та санкції проти роботодавців мігрантів з нелегальним статусом.
- Крім того, Європейська комісія випустила вказівки, щоб допомогти підприємствам ЄС дотримуватися міжнародних стандартів щодо примусової праці в їх діяльності та ланцюгах постачання.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- У 2022 році Комісія також висунула пропозицію щодо регламенту щодо заборони продуктів, виготовлених за допомогою примусової праці, на ринку Союзу.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**

- **Дитяча праця:** ЄС постійно працює над усуненням основних причин дитячої праці шляхом подолання бідності, нерівності, розширення доступу до якісної освіти та соціального захисту, заохочення належної обачності для стійких ланцюгів постачання та підтримки урядів партнерів, місцевих учасників та підприємств, особливо в найбільш постраждалих країнах.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- **Гендерна рівність:** ЄС досяг значного прогресу в гендерній рівності за останні десятиліття.
- Метою є Союз, де жінки та чоловіки, дівчата та хлопці, у всій своїй різноманітності, будуть вільні йти обраним шляхом у житті, матимуть рівні можливості для процвітання та можуть на рівні брати участь у житті нашого європейського суспільства та керувати ним.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- **Боротьба з дискримінацією:** стаття 10 Договору про Європейський Союз визначає право на рівність і недискримінацію. Він передбачає, що при визначенні та здійсненні своєї політики та діяльності ЄС має націлюватися на боротьбу з дискримінацією за статтю, расовим чи етнічним походженням, релігією чи переконаннями, інвалідністю, віком чи сексуальною орієнтацією.

Co-funded by
the European Union

- **Соціальна політика щодо соціальної відповідальності бізнесу**
- **Захист даних:** право на конфіденційність і захист даних є фундаментальним аспектом сучасного суспільства. У 2016 році ЄС прийняв Загальний регламент захисту даних («GDPR»), який регулює обробку фізичними особами, компаніями чи організаціями персональних даних, що стосуються окремих осіб у ЄС. Це підвищує прозорість використання даних компанією чи державним органом.

Co-funded by
the European Union

- **Галузеві норми і стандарти**
- 2 лютого 2022 року Комісія представила свою нову стратегію стандартизації. Комісія оголосила про плани щодо нової стратегії стандартизації та законодавчого коригування регулювання стандартизації у своєму повідомленні «Оновлення нової промислової стратегії до 2020 року: Побудова міцнішого єдиного ринку для відновлення Європи».

Co-funded by
the European Union

• **Галузеві норми і стандарти**

• Стратегія пропонує серію дій, спрямованих на забезпечення лідерства Європи у світових стандартах, перетворення стандартизації на рушійну силу європейської конкурентоспроможності та стійкості, забезпечення підтримки стандартами наших інвестицій у «зелені» та цифрові переходи та впровадження демократичних цінностей у технологічні програми.

Co-funded by
the European Union

• **Галузеві норми і стандарти**

• **Запити на стандартизацію**

• **Близько п'ятої частини всіх європейських стандартів** розроблено відповідно до запиту на стандартизацію (мандату) від Європейської Комісії до Європейських організацій стандартизації. Це запит на розробку та прийняття європейських стандартів або результатів європейської стандартизації на підтримку політики ЄС.

Co-funded by
the European Union

• Галузеві норми і стандарти

- Гармонізовані стандарти

- **Гармонізований стандарт** — це європейський стандарт, розроблений визнаною європейською організацією стандартів: CEN, CENELEC або ETSI.

- Він створений після запиту Європейської комісії до однієї з цих організацій.

Виробники, інші суб'єкти господарювання або органи з оцінки відповідності можуть використовувати гармонізовані стандарти, щоб продемонструвати, що продукти, послуги чи процеси відповідають відповідному законодавству ЄС.

Co-funded by
the European Union

- **Галузеві норми і стандарти**

- Посилання на гармонізовані стандарти мають бути опубліковані в Офіційному журналі Європейського Союзу (OJEU).

- Метою цього веб-сайту є надання доступу до останніх списків посилань на гармонізовані стандарти та інші європейські стандарти, опубліковані в OJEU.

Co-funded by
the European Union

- **Галузеві норми і стандарти**

- **Система оповіщення**

- Інформування зацікавлених сторін про політичні дії, пов'язані з європейськими стандартами, для забезпечення належних консультацій та відповідності ринку до вжиття заходів.
- Зобов'язання публікувати інформацію на веб-сайті випливає з Регламенту (ЄС) № 1025/2012.

- **Система оповіщення**

- була створена для інформування зацікавлених сторін про політичні дії, пов'язані з європейськими стандартами.
- Це допомагає забезпечити належні консультації та ринкову релевантність до вжиття заходів. Зобов'язання публікувати інформацію на веб-сайті випливає з Регламенту (ЄС) № 1025/2012.

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**

- Виробник, повинен провести аналіз ризиків і переконатися, що ваші продукти відповідають певним правилам, перш ніж розмістити їх на ринку ЄС.
- Ця процедура називається оцінкою відповідності і виконується як на етапі проектування, так і на етапі виробництва. Навіть якщо ви передаєте субпідряду розробку або виробництво своєї продукції, ви все одно несете відповідальність за забезпечення проведення оцінки відповідності.
- Інформація, отримана в результаті оцінки відповідності, повинна бути включена до технічної документації.

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**
- **Як продемонструвати відповідність правилам ЄС?**
- Потрібно перевірити, чи існують правила ЄС, застосовні до вашого продукту, якщо вони є, ви повинні переконатися, що ваш продукт їм відповідає, перш ніж ним можна буде вільно торгувати в ЄС.
- Гармонізовані стандарти, якщо вони існують, можуть допомогти вам продемонструвати відповідність правилам ЄС.

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**
- **Чи потрібно дотримуватися узгоджених стандартів?**
- Ні, використання гармонізованих стандартів залишається добровільним.
- Можна вибрати інше технічне рішення, щоб продемонструвати відповідність обов'язковим вимогам законодавства.

Co-funded by
the European Union

• **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**

- Якщо ви вирішите не дотримуватися гармонізованих стандартів у своїй оцінці, ви можете підтвердити відповідність, посилаючись на технічні специфікації, такі як національні стандарти, негармонізовані європейські та міжнародні стандарти, або власні технічні специфікації.
- У цих випадках вам доведеться надати докладніші відомості у своїй технічній документації, пояснюючи, наскільки ваші продукти відповідають вимогам законодавства.

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**
  - **Оцінка відповідності вашої продукції**
    - У деяких випадках виробник може провести самооцінку свого продукту, в інших випадках вам потрібно буде залучити організацію з оцінки відповідності (також відому як уповноважений орган), щоб допомогти вам.
- Потрібно перевірити відповідне законодавство ЄС, пов'язане з продуктами, які ви хочете оцінити, щоб дізнатися, чи потрібна вам допомога.

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**
  - **Організації з оцінки відповідності**
    - Ці уповноважені органи є організаціями, призначеними країнами ЄС для оцінки відповідності певної продукції перед тим, як її можна буде розмістити на ринку.
- Можна вибрати уповноважений орган зі списку на веб-сайті NANDO (нотифіковані та призначені організації за новим підходом).

Co-funded by
the European Union

- **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**

- Тільки уповноважені органи відповідно до законодавства ЄС можуть видавати сертифікати відповідності для гармонізованих продуктів і лише в тій сфері, для якої вони нотифіковані. На жаль, деякі органи сертифікації видають сертифікати в сферах, що не належать до їх компетенції, і називають їх «добровільними сертифікатами».

Co-funded by
the European Union

• **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**

- Така практика вводить в оману, оскільки такі сертифікати не є юридично визнаними для підтвердження відповідності.
- Наприклад, якщо орган нотифікований щодо машин, він не повинен видавати сертифікати («добровільні» чи інші) на продукти, які не є машинами (наприклад, засоби індивідуального захисту). Єдина дійсна «добровільна сертифікація» — це ті сфери, де законодавство передбачає, що сертифікат не є обов'язковим, але його можуть видавати лише належним чином уповноважені органи.

Co-funded by
the European Union

• **Безпека продукції, відповідність, сертифікація**

- Проведення оцінки відповідності самостійно
- Якщо продукт не потребує перевірки незалежним органом, ви маєте виконати оцінку відповідності свого продукту.
- Це включає оцінку та документування можливих ризиків під час використання вашого продукту.
- Складання технічної документації Ваше технічне досьє має містити всі документи, які підтверджують відповідність вашого продукту технічним вимогам. Дізнайтеся, як скласти технічну документацію.

Co-funded by
the European Union

• Маркування ЄС (екологічні етикетки, знаки якості, перевірки)

• Виробники, виробники, імпортери, постачальники послуг і оптові торговці, які розміщують свою продукцію та/або послуги на ринку ЄЕЗ (Європейський Союз, Ліхтенштейн, Норвегія та Ісландія), можуть подати заявку на екологічне маркування ЄС. Роздрібні торговці також можуть подати заявку на продукцію, розміщену на ринку під власною торговою маркою.

Co-funded by
the European Union

- **Маркування ЄС (екологічні етикетки, знаки якості, перевірки)**
- Будь-яка компанія/підприємство, яке бажає отримати екомаркування ЄС, має звернутися до відповідного компетентного органу та подати заявку.

Co-funded by
the European Union

Нові правила ЄС, щодо можливостей споживачів для екологічного переходу

Розширення можливостей споживачів для екологічного переходу означає надання європейським громадянам інструментів для усвідомленого вибору та запобігання використанню на єдиному ринку таких практик, як «зелене відмивання» та раннє застарівання.

Co-funded by
the European Union

• Маркування ЄС (екологічні етикетки, знаки якості, перевірки)

- **Слід враховувати наступне:**
- Якщо продукт походить із країни ЄЕЗ, заявку слід подати до компетентного органу цієї країни;
- Якщо продукт походить з кількох держав у межах ЄЕЗ (в однаковій формі), заявку можна подати до компетентного органу в будь-якій країні, з якої він походить;
- Якщо продукт походить за межі ЄЕЗ, заявку слід подати до компетентного органу будь-якої з держав-членів, у якій продукт буде розміщено на ринку.

Co-funded by
the European Union

• Маркування ЄС (екологічні етикетки, знаки якості, перевірки)

• Як зазначено в Регламенті (ЄС) № 66/2010 про екомаркування ЄС, критерії екомаркування ЄС базуються на найкращих продуктах, доступних на ринку ЄЕЗ, з точки зору екологічної ефективності протягом усього життєвого циклу та орієнтовно відповідають найкращим 10-20% продуктів, доступних на ринку ЄЕП, з точки зору екологічної ефективності на момент їх прийняття.

Co-funded by
the European Union

• Маркування ЄС (екологічні етикетки, знаки якості, перевірки)

• Критерії ґрунтуються на наукових даних та інформації з огляду на весь життєвий цикл продукції. Вони охоплюють основні впливи продукту на навколишнє середовище та його технічні характеристики, включаючи здоров'я, безпеку, соціальні та етичні аспекти, де це доречно. Критерії сприяють заміні небезпечних речовин більш безпечними та підтримують довговічність, придатність до повторного використання, придатність до переробки та переробленого вмісту продуктів.

Co-funded by
the European Union

- **Розширення можливостей споживача для
зеленого переходу**

- У різних законодавчих актах марку чітко визнають надійною сторонньою сертифікацією екологічної досконалості, сигналізуючи компаніям про те, що сертифікація Ecolabel ЄС є доцільною для бізнесу, а споживачам — про маркування, на яке вони можуть покластися.

Co-funded by
the European Union

Зміст

- Розширення можливостей споживача для зеленого переходу.
- Безпека транспорту (повітряний, автомобільний, заборонені авіалінії).
- Права споживачів і пасажирів.
- Інтелектуальна власність, авторське право, торгові марки, патенти
- Торгівля з країнами поза ЄС (імпорт, експорт, угоди, антидемпінг)
- Злочинність, шахрайство, корупція, торгівля людьми

Co-funded by
the European Union

- **Інтелектуальна власність, авторське право, торгові марки, патенти**

- Права інтелектуальної власності (ПІВ) (такі як патенти, товарні знаки, зразки, авторські права або географічні зазначення) дозволяють європейським винахідникам, творцям і підприємствам запобігати несанкціонованому використанню своїх творінь і отримувати компенсацію за свої інвестиції.
- Права інтелектуальної власності також пропонують користувачам або споживачам (наприклад, географічні зазначення) гарантії визначення походження відповідних товарів.

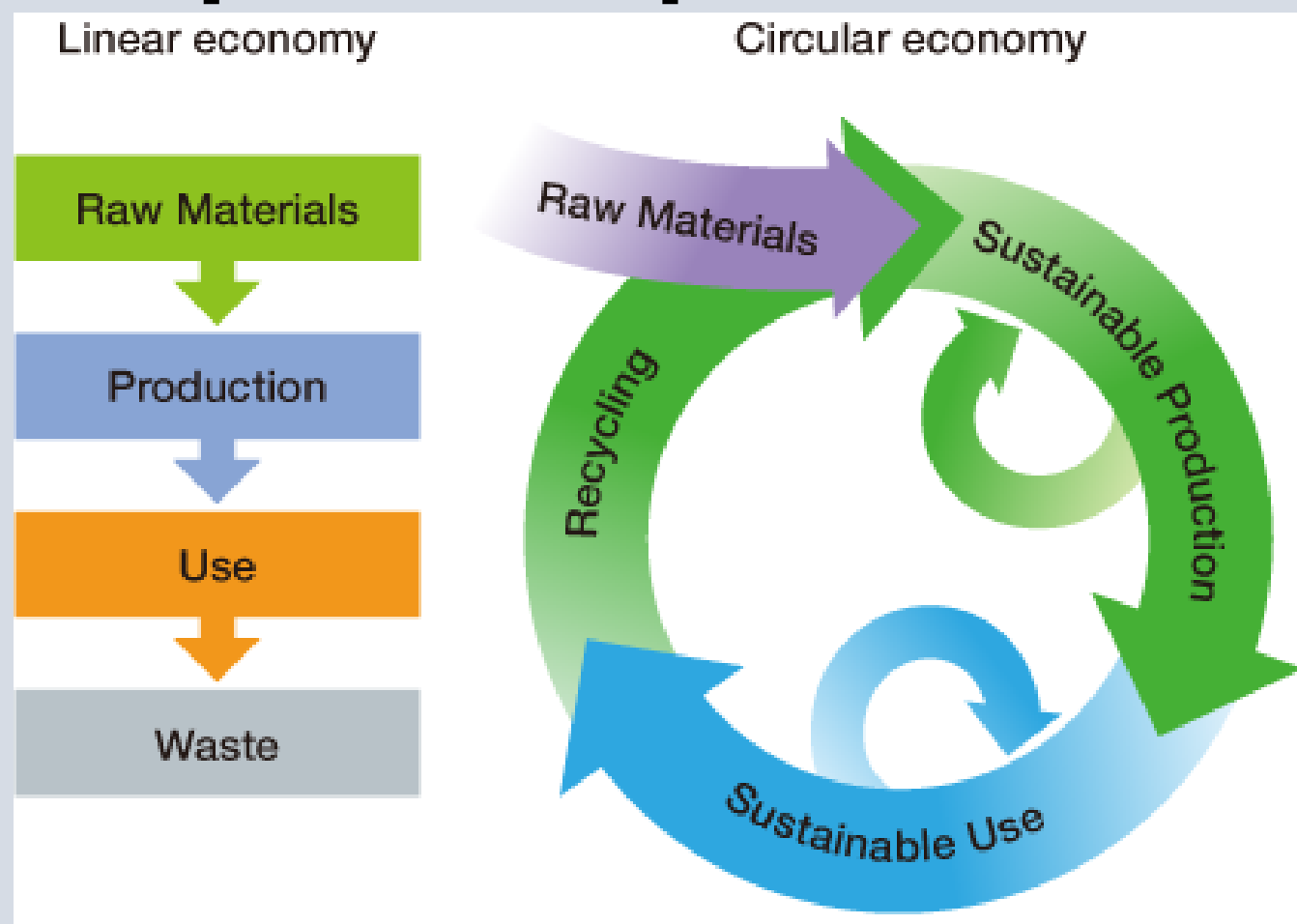

Co-funded by
the European Union

Ініціатива для циркулярної економіки з використанням права на ремонт

Reference source

<https://www.linkedin.com/pulse/initiative-circular-economy-using-right-repair-singh-yks->

Co-funded by
the European Union

Відповідальність споживачів у поведженні з електронними відходами

Reference source

<https://www.linkedin.com/pulse/initiative-circular-economy-using-right-repair-singh-yks->

Co-funded by
the European Union

Захист споживачів енергії та розширення МОЖЛИВОСТЕЙ

Reference source

https://energy.ec.europa.eu/news/focus-protecting-and-empowering-energy-consumers-2024-06-18_en

Co-funded by
the European Union

European Green Deal (2019) in relatie tot bodem

Reference source

<https://iplo.nl/thema/bodem/bodembeleid/internationaal/internationale-afspraken/europese-afspraken/european-green-deal/>

Co-funded by
the European Union

European Tech Alliance

**Position on Empowering
Consumers for the
Green Transition**

November 2022

Reference source

<https://eutechalliance.eu/position-on-empowering-consumers-for-green-transition/>

Co-funded by
the European Union

Нова Директива щодо розширення можливостей споживачів для екологічного переходу забезпечить надання споживачам кращої інформації в торгових точках щодо довговічності та придатності до ремонту товарів, а також прав споживачів на законні гарантії.

Це також посилить правила захисту споживачів від практики «зеленого відмивання» та передчасного старіння.

Reference source

[https://commission.europa.eu/
live-work-travel-eu
/consumer-rights-and-complaints
/sustainable-consumption_en](https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/sustainable-consumption_en)

Co-funded by
the European Union

Нові правила ЄС, щодо можливостей споживачів для екологічного переходу

Нова Директива вносить зміни до двох існуючих Директив щодо прав споживачів: Директиви про права споживачів та Директиви про недобросовісну комерційну практику. Це зробить горизонтальне законодавство ЄС про захист прав споживачів кращим придатним для переходу на зелений світ і підтримає зміни, необхідні у поведінці споживачів для досягнення кліматичних і екологічних цілей у рамках Європейської зеленої угоди.

Пропозицію було оголошено в Новому споживчому порядку денному та Плані дій циркулярної економіки.

Co-funded by
the European Union

Нові правила ЄС, щодо можливостей споживачів для екологічного переходу

Наступні кроки:

До 27 вересня 2025 року Комісія за допомогою імплементаційних актів визначає дизайн і зміст гармонізованої етикетки про комерційні гарантії довговічності, що пропонуються виробниками, і гармонізованого повідомлення про юридичну гарантію.

До 27 березня 2026 року держави-члени транспонують Директиву.

З 27 вересня 2026 року Директива набирає чинності.

Co-funded by
the European Union

Актуальність

Безбар'єрність – філософія суспільства без обмежень.

Середовище, у якому комфортно всім. Бар'єри, які існують сьогодні в суспільстві – фізичні, громадянські, освітні економічні та інші – не дозволяють мільйонам українцям, зокрема маломобільним людям, молоді, жінкам, людям літнього віку, реалізувати себе.

Co-funded by
the European Union

~~DIS~~ABILITY

Reference source

<https://www.coe.int/en/web/disability>

Co-funded by
the European Union

Актуальність

- **Забезпечення безбар'єрного доступу для осіб з інвалідністю**
- **НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ЗІ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ**
- **Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року**

Co-funded by
the European Union

RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES

Reference source

<https://www.accessconsultancy.ie/Irish-Government-ratifies-UN-Convention-on-Rights-of-People-withDisabilities>

<https://www.coe.int/en/web/disability>

Co-funded by
the European Union

Consumer Protection in Europe for people with disabilities

✓ **Об'єкт дослідження:**

✓ політика ЄС спрямована на захист споживачів на внутрішньому ринку: «захист споживачів від серйозних ризиків і загроз, з якими вони не в змозі впоратися як окремі особи; надання їм можливості робити вибір на основі точної, чіткої та послідовної інформації; підвищення їхнього добробуту та ефективний захист їхньої безпеки, а також їхніх економічних інтересів»

Co-funded by
the European Union

- У контексті зеленого та цифрового переходу країни ЄС посилюють свою політику щодо захисту прав споживачів, їхніх економічних інтересів та безпеки. **Економічна криза, викликана пандемією COVID-19, стала поштовхом для подальшого розвитку сучасних інструментів і підходів до споживчої політики в країнах Європи.**

Co-funded by
the European Union

The European Green Deal

The overarching aim of the European Green Deal is to reach net-zero greenhouse gas emissions within the EU and deliver a pollution-free environment by 2050.

From 2021 to 2027, 35 percent of the EU's research funding will be dedicated to developing climate-friendly technologies.

- Як зазначено в Стратегічному документі Комісії щодо Пакету відродження, європейські ініціативи мають посилити конкурентоспроможність, стійкість і позицію ЄС у світі шляхом продовження інвестицій у розвиток справедливої, екологічної та цифрової Європи.

Co-funded by
the European Union

• **Загальною метою політики є «захист споживачів від серйозних ризиків і загроз, з якими вони не в змозі впоратися як окремі особи; надання їм можливості робити вибір на основі точної, чіткої та послідовної інформації; підвищення їхнього добробуту та ефективний захист їхньої безпеки, а також їхніх економічних інтересів»**

Co-funded by
the European Union

• **«Середній споживач»**, який вважається досить добре поінформованим, спостережливим і обачним (Директива 2005/29), є важливим орієнтиром у визначенні обов'язку постачальникам продуктів та послуг надавати споживачам переддоговірну інформацію.

Co-funded by
the European Union

• Згідно з цим неокласичним економічним, трейдер повинен враховувати **«середнього споживача»**, коли вирішує, яку переддоговірну інформацію надавати та в якому форматі її надавати.

Co-funded by
the European Union

• Низка директив ЄС із захисту прав споживачів також визнає, що деякі споживачі є «особливо вразливими», а споживачі з обмеженими можливостями (зокрема, споживачі з «психічними або фізичними вадами» (Директива 2005/29, стаття 5(3)) іноді явно визнаються такими.

Co-funded by
the European Union

Актуальність

- Ці директиви чітко не вказують, яких кроків мають вжити трейдери, щоб забезпечити споживачам з обмеженими можливостями доступ до переддоговірної інформації, яку вони можуть зрозуміти та на основі якої вони може дати інформовану згоду.

Co-funded by
the European Union

- Обмежене надання споживчої інформації в альтернативних форматах призводить людей із вадами зору, слуху чи когнітивними функціями до помилкових рішень щодо покупки, фінансових втрат, водночас обмежуючи їхній споживчий досвід», і що **«люди з вадами рідко бувають повністю поінформованими»**

Co-funded by
the European Union

Consumer Protection in Europe for people with disabilities

✓ **Предмет дослідження:**

- надання доступної переддоговірної інформації споживачам з обмеженими можливостями.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

- ✓ **Майже чверть жителів ЄС вважають себе інвалідами.**
- ✓ Зокрема, у 27 країнах ЄС у 2018 році близько 24,5% осіб віком від 16 років заявили, що мають інвалідність (з обмеженнями), при цьому 7,0% населення заявили про серйозну інвалідність (будучи серйозно обмеженою) і близько 17,5% заявили про помірну інвалідність (бути помірно обмеженою) (Grammenos, 2020).
- ✓ Незважаючи на те, що кількість осіб, які ідентифікуються як інваліди, є значною, ця група не є однорідною та складається з людей з багатьма різними видами вад, включаючи фізичні, психічні, інтелектуальні та сенсорні вади.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

- ✓ Інвалідність може впливати кількома способами на контекст споживчих операцій.
- ✓ Найбільш радикальним є те, що особам з обмеженими можливостями можна відмовити у наданні статусу юридичної особи через визнання їх недієздатними, і це може призвести до того, що особа юридично не зможе укласти дійсний договір.
- ✓ Однак існують також інші більш згубні способи, якими особи з інваліди можуть бути обмежені у своїй ролі споживачів, у тому числі через відсутність доступу до переддоговірної інформації, яку вони можуть зрозуміти.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

- ✓ **Майже чверть жителів ЄС вважають себе інвалідами.**
- ✓ Зокрема, у 27 країнах ЄС у 2018 році близько 24,5% осіб віком від 16 років заявили, що мають інвалідність (з обмеженнями), при цьому 7,0% населення заявили про серйозну інвалідність (будучи серйозно обмеженою) і близько 17,5% заявили про помірну інвалідність (бути помірно обмеженою) (Grammenos, 2020).
- ✓ Незважаючи на те, що кількість осіб, які ідентифікуються як інваліди, є значною, ця група не є однорідною та складається з людей з багатьма різними видами вад, включаючи фізичні, психічні, інтелектуальні та сенсорні вади.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

✓ Для того, щоб інформація була доступною для повного кола споживачів без інвалідності та з обмеженими можливостями, вона повинна бути представлена в різноманітних формах.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

✓ Окрім надання інформації в альтернативному форматі, може знадобитися надати деяким споживачам з обмеженими можливостями додаткову інформацію, окрім тієї, що надається більшості споживачів, включаючи інформацію про певний ризик або користь, яку продукт або послуга можуть становити для людини з їх порушення або стан здоров'я.

Co-funded by
the European Union

Споживачі з обмеженими можливостями в Європі: правові питання та концепції

✓ Директива ЄС від 2019 року, Європейський акт про доступність (ЕЕА) (Директива (ЕУ) 2019/882), визначає, як інформація може бути доступною для споживачів з обмеженими можливостями в контексті певних продуктів або послуг. Він передбачає, що інструкції щодо використання продукту (Директива (ЄС) 2019/882, Додаток I, Розділ I та Додаток II) мають бути доступні через більше ніж один сенсорний канал (наприклад, через електронні файли, які можна прочитати комп'ютером).

Co-funded by
the European Union

Конвенція ООН про права людей з обмеженими можливостями та ЄС і захист прав споживачів

✓CRPD є першим основним договором про права людини, який конкретно стосується прав людей з обмеженими можливостями, і є першим договором про права людини, учасником якого став ЄС. Як наслідок, ЄС пов'язаний Конвенцією в межах своєї компетенції, і після укладення ЄС Конвенції в грудні 2010 року посилення на CRPD були включені в численні частини вторинного законодавства (наприклад, **Директива (ЄС) 2019/882 (Європейський акт про доступність (ЕАА) і Директива (ЄС) (2016/2102)** (щодо доступності веб-сайтів і мобільних додатків органів державного сектору)

Co-funded by
the European Union

Наслідки Конвенції ООН про права людей з обмеженими можливостями та Хартії основних прав ЄС для закону ЄС про захист прав споживачів

✓ Це викладено в Декларації щодо компетенції ЄС щодо питань, які регулюються Конвенцією Організації Об'єднаних Націй та прав людей з обмеженими можливостями (Рішення Ради 2010/48/ЄС, Додаток II).

Co-funded by
the European Union

• **Розумне пристосування** – це коригування, зроблене в системі, щоб пристосувати або зробити справедливим ту саму систему для особи на основі доведеної потреби. Ця потреба може бути різною.

Co-funded by
the European Union

• **Розумне пристосування** – це коригування або зміна політики, практики чи дій для задоволення потреб людини з обмеженими можливостями, щоб забезпечити їм рівний доступ до відповідної вигоди, як і людям без обмежених можливостей.

Co-funded by
the European Union

Наслідки Конвенції ООН про права людей з обмеженими можливостями та Хартії основних прав ЄС для закону ЄС про захист прав споживачів

✓ «Розумне пристосування» означає необхідні та відповідні зміни та коригування, які не створюють непропорційного чи надмірного тягаря, якщо це необхідно в конкретному випадку, щоб забезпечити особам з обмеженими можливостями користування або здійснення нарівні з іншими всіма правами людини та основними свободами.

Co-funded by
the European Union

- Право людини з інвалідністю на розумне пристосування в контексті зайнятості міститься в законодавстві ЄС у Директиві про рівність у сфері зайнятості.
- **Стаття 5** цієї Директиви передбачає: **Щоб гарантувати дотримання принципу рівного ставлення до осіб з інвалідністю, має бути забезпечено розумне пристосування.**

Co-funded by
the European Union

• Це означає, що роботодавці повинні вживати відповідних заходів, якщо це необхідно в конкретному випадку, щоб дати людині з інвалідністю можливість отримати доступ до роботи, брати участь у ній або просуватися по ній або пройти навчання, якщо тільки такі заходи не будуть накладати непропорційний тягар на роботодавця.

Co-funded by
the European Union

Закон ЄС про захист споживачів, доступ до передконтрактної інформації та споживачі з обмеженими МОЖЛИВОСТЯМИ

✓ Законодавство ЄС про захист прав споживачів стосується, зокрема, інформації, яку споживачі повинні отримати до укладення договору. Надання інформації розглядається як засіб, що дозволяє споживачам зробити усвідомлений вибір, і, отже, як ключовий аспект захисту споживачів.

Co-funded by
the European Union

Закон ЄС про захист споживачів, доступ до передконтрактної інформації та споживачі з обмеженими МОЖЛИВОСТЯМИ

✓ Директива про недобросовісну комерційну практику, Директива про споживчі кредити та Директива про права споживачів.

Co-funded by
the European Union

- **Директива ЄС від 2019 року, Європейський акт про доступність (ЕЕА) (Директива (ЕУ) 2019/882), визначає, як інформація може бути доступною для споживачів з обмеженими можливостями в контексті певних продуктів або послуг.**
- **Вона передбачає, що інструкції щодо використання продукту (Директива (ЄС) 2019/882, Додаток I, Розділ I та Додаток II) мають бути доступні через більше ніж один сенсорний канал (наприклад, через електронні файли, які можна прочитати комп'ютером).**

Co-funded by
the European Union

- за допомогою програм зчитування екрана);
- бути представлені в зрозумілій формі (наприклад, використовуючи однакові слова в послідовній формі або в чіткій і логічній структурі, щоб люди з інтелектуальними вадами могли краще їх зрозуміти);
- бути представленими користувачам у спосіб, який вони можуть сприйняти (наприклад, надання субтитрів у відеоінструкціях);
- бути представлені шрифтом відповідного розміру та відповідної форми;
- бути доступним у текстових форматах, які можна використовувати для створення альтернативних допоміжних форматів (наприклад, друк шрифтом Брайля);

Co-funded by
the European Union

- супроводжуватися альтернативним представленням будь-якого нетекстового вмісту (наприклад, супроводжувати діаграму текстовим описом, що визначає основні елементи або описує ключові дії);
- включити опис інтерфейсу користувача продукту;
- включати опис функціональності продукту, яка забезпечується функціями, спрямованими на задоволення потреб людей з обмеженими можливостями;
- включати опис програмного та апаратного інтерфейсу продукту з допоміжними пристроями.

Co-funded by
the European Union

- З точки зору **відповідальності за надання інформації**, на основі якої споживач може прийняти обґрунтоване рішення, Гріффітс стверджує, що **«якщо процес інформованої згоди має бути справді спільним, необхідно враховувати інтереси обох сторін [торговця та споживача]**.
- Оскільки постачальник послуг має більший рівень контролю, **відповідальність за захист лежить на ньому»**.

Co-funded by
the European Union

CONVENTION
ON THE RIGHTS
OF PERSONS
WITH DISABILITIES

Reference source

<https://www.internationaldisabilityalliance.org/CRPD-advocacy>

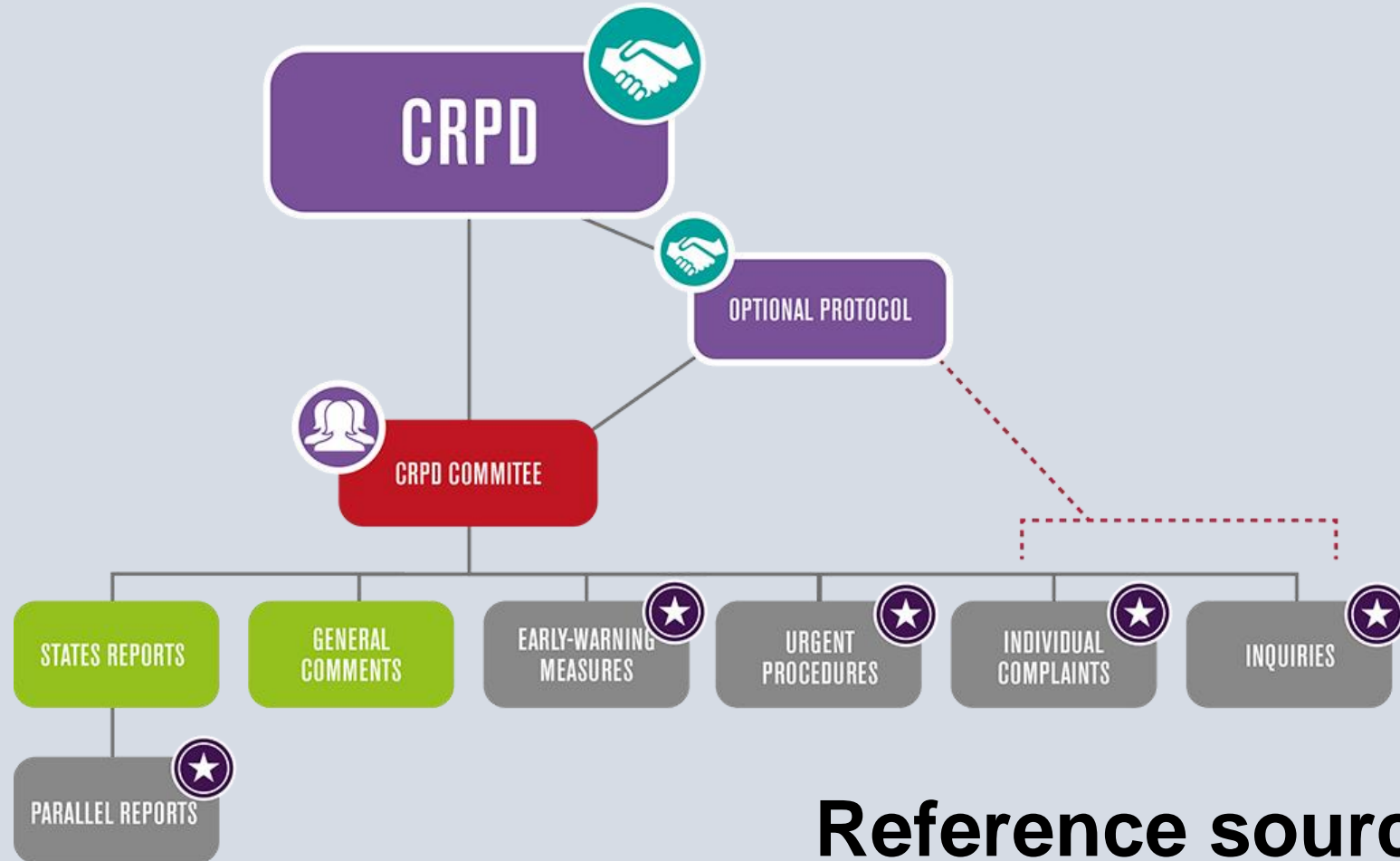

Co-funded by
the European Union

• КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ТА ЄС І ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

CRPD є першим основним договором про права людини, який конкретно стосується прав людей з обмеженими можливостями, і є першим договором про права людини, учасником якого став ЄС. Як наслідок, ЄС зв'язаний Конвенцією в межах своєї компетенції, і після укладення ЄС Конвенції в грудні 2010 року посилання на CRPD були включені в численні частини вторинного законодавства (наприклад, Директива (ЄС) 2019/882 (Європейський акт про доступність (ЕАА) і Директива (ЄС) (2016/2102) (щодо доступності веб-сайтів і мобільних додатків органів державного сектору)), хоча поки що не в законодавстві про захист прав споживачів, що підпадає під дію під егідою Генерального директорату Комісії з питань юстиції та захисту прав споживачів.

CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES (CRPD)

Reference source

<https://blogs.lse.ac.uk/vaw/int/treaty-bodies/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/>

Co-funded by
the European Union

- **Конвенція** прямо визнає, що «інвалідність виникає в результаті взаємодії між людьми з обмеженими можливостями та відносних та середовищних бар'єрів, які перешкоджають їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими» (преамбула, пункт (e) та стаття 1).
- Таким чином, Конвенція визнає, що інвалідність виникає через нездатність соціального середовища задовольняти потреби та сподівання людей з обмеженими можливостями. Це включає відключаючу роль, яку відіграє недоступна інформація.

Co-funded by
the European Union

- Сфера застосування Конвенції є надзвичайно широкою.
- Хоча Конвенція ґрунтується на принципах недискримінації та рівності, які охоплюють право на розумне пристосування, вони пов'язані з широкою групою прав. Ці права є як цивільними, так і політичними, такими як право на свободу (стаття 14), а також суттєвішими, такими як право на освіту (стаття 24).

Co-funded by
the European Union

- Додатковим інструментом у сфері прав людини (або фундаментальних прав), який може вплинути на тлумачення закону ЄС про захист споживачів, є Хартія основних прав ЄС.
- Стаття 21 Хартії забороняє дискримінацію за низкою ознак, включаючи інвалідність, а стаття 38 визначає, що політика ЄС повинна забезпечувати високий рівень захисту споживачів.

Co-funded by
the European Union

- У світлі цього можна стверджувати, що як директиви ЄС із захисту споживачів, так і національні заходи, прийняті для їх транспонування, слід тлумачити у світлі Хартії, а також у світлі Конвенції ООН про права людей з інвалідністю.
- Дійсно, два інструменти можуть підкріплювати один одного, особливо беручи до уваги широку заборону дискримінації за інвалідністю в Хартії та більш детальне розуміння Конвенції ООН про права людей з інвалідністю щодо дискримінації як неспроможності прийняти розумне пристосування.

Reasonable Accommodation and Persons with Disabilities

Reference source

Co-funded by
the European Union

- **Розумне пристосування** – це коригування або зміна політики, практики чи дій для задоволення потреб людини з обмеженими можливостями, щоб забезпечити їй рівний доступ до відповідної вигоди, як і людям без інвалідності.
- Прикладом може бути надання інформації шрифтом Брайля для задоволення потреб незрячої людини, яка читає текст у цьому форматі, або надання інформації у зручному для читання форматі для людини з вадами розумового розвитку.
- **Таким чином, надання інформації в альтернативному форматі споживачам з обмеженими можливостями є прикладом такого пристосування. У деяких випадках це також стосується надання інформації іншого змісту.**

Co-funded by
the European Union

- **Зобов'язання прийняти розумне пристосування** на підставі інвалідності ґрунтується на визнанні того, що іноді взаємодія між порушенням здоров'я особи та фізичним або соціальним оточенням може призвести до неможливості виконувати певну діяльність звичайним способом.
- **Характеристика порушення є важливою**, оскільки вона може призвести до того, що особа зіткнеться з бар'єром, який заважає їй або їй скористатися можливістю, відкритою для інших, які не поділяють цю характеристику.

Co-funded by
the European Union

Індивідуальне та адаптоване розумне пристосування.

- Індивідуалізований елемент розміщення є важливим, і необхідна оцінка потреб конкретної особи та способів задоволення цих потреб.**
- Обов'язок надати житло інваліду не є абсолютним і може бути знятий, якщо надання житла призведе до непропорційного тягаря для особи, яка несе цей обов'язок.**

Co-funded by
the European Union

- **Обов'язок забезпечити розумне пристосування встановлено в Конвенції про права осіб з інвалідністю.**
- **Стаття 5(3) Конвенції про права осіб з інвалідністю пов'язує норми рівності та недискримінації з обов'язком пристосування та передбачає, що:**
- **«Для сприяння рівності та усунення дискримінації держави-учасниці вживають усіх належних заходів для забезпечення забезпечення розумного пристосування»**

Co-funded by
the European Union

- **«Розумне пристосування»** означає необхідні та відповідні зміни та коригування, які не створюють непропорційного чи надмірного тягаря, якщо це необхідно в конкретному випадку, щоб забезпечити особам з обмеженими можливостями користування або здійснення нарівні з іншими всіма правами людини та основними свободами.

Co-funded by
the European Union

REASONABLE ACCOMMODATIONS

- **Reference source**

- <https://www.commerce.gov/cr/programs-and-services/reasonable-accommodations-program>

Co-funded by
the European Union

- **Конвенції про права осіб з інвалідністю ООН** чітко визначає необґрунтовану відмову в розумному пристосуванні як форму дискримінації та поширює цей обов'язок на всі права людини та основні свободи.
- Цей обов'язок відрізняється від положень, що стосуються доступності, зокрема **статті 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю**

Co-funded by
the European Union

- **Обов'язок розумного пристосування** покладається на конкретну особу з обмеженими можливостями, яка стикається з перешкодою, і зазвичай спрацьовує лише тоді, коли особа перешкоджає такому бар'єру, тоді як зобов'язання забезпечити доступність передбачає розробку систем, призначених для використання якомога більше людей.
- Однак такі системи можуть не задовольняти потреби кожного, і тоді може знадобитися розумне пристосування для задоволення потреб конкретної особи з обмеженими можливостями.
- **Згідно з Конвенцією, держави-учасниці зобов'язані** як самі надавати такі умови, так і накладати такі зобов'язання на приватні сторони, коли це необхідно для захисту здійснення та здійснення прав людини та основних свобод.

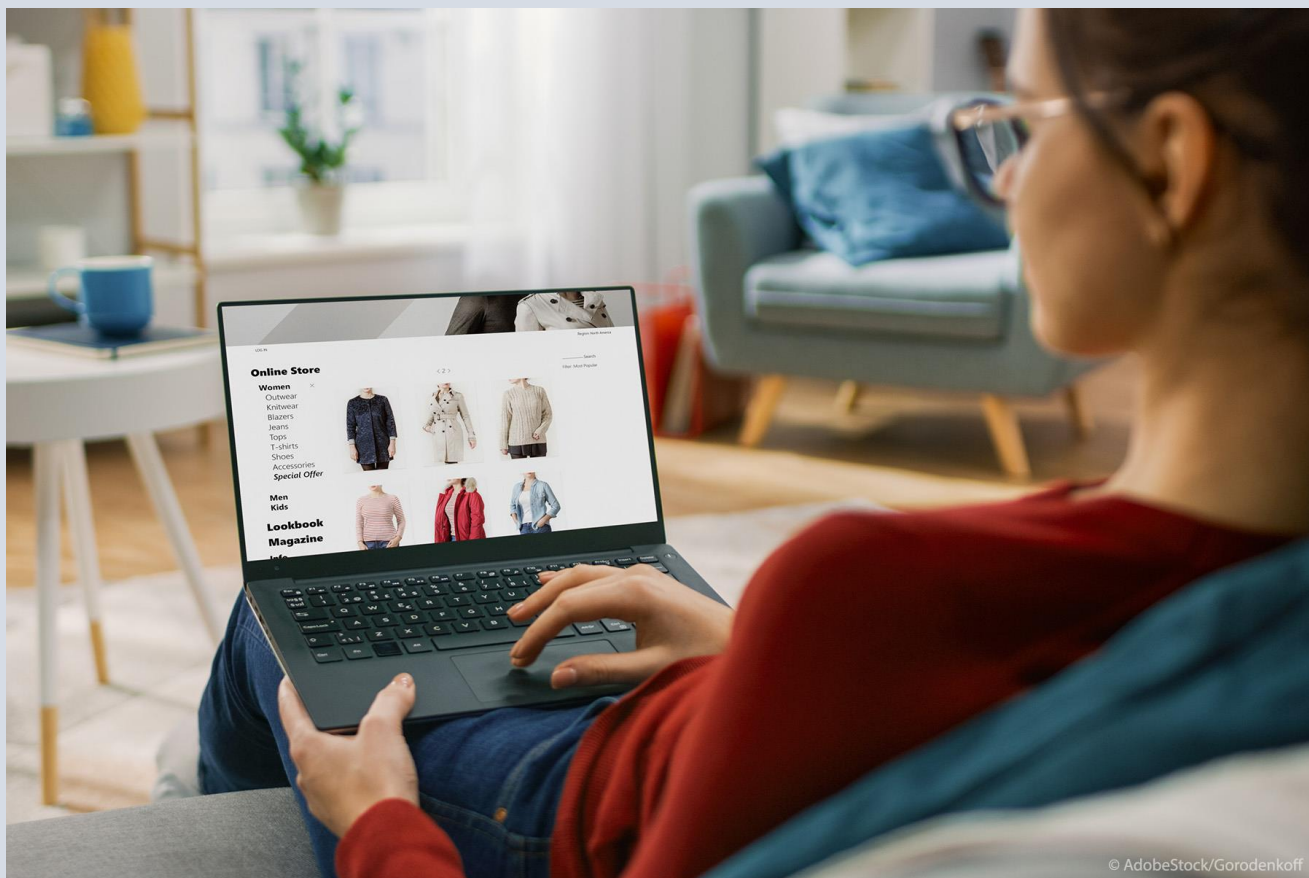
Co-funded by
the European Union

- Право людини з інвалідністю на розумне пристосування в контексті зайнятості міститься в законодавстві ЄС у Директиві про рівність у сфері зайнятості.
- **Стаття 5 Директиви передбачає:**
- Щоб гарантувати дотримання принципу рівного ставлення до осіб з інвалідністю, має бути забезпечено розумне пристосування. Це означає, що роботодавці повинні вживати відповідних заходів, якщо це необхідно в конкретному випадку, щоб дати людині з інвалідністю можливість отримати доступ до роботи, брати участь у ній або просуватися по ній або пройти навчання, якщо тільки такі заходи не будуть накладати непропорційний тягар на роботодавця.

Co-funded by
the European Union

Закон ЄС про захист споживачів, доступ до передконтрактної інформації та споживачі з обмеженими МОЖЛИВОСТЯМИ

Reference source

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20210506STO03603/how-the-eu-aims-to-boost-consumer-protection>

Co-funded by
the European Union

- Законодавство ЄС про захист прав споживачів стосується, зокрема, інформації, яку споживачі повинні отримати до укладення договору.
- Надання інформації розглядається як засіб, що дозволяє споживачам зробити усвідомлений вибір, і, отже, як ключовий аспект захисту споживачів.

Co-funded by
the European Union

Директива про недобросовісну комерційну практику

Відповідно до Директиви про недобросовісну комерційну практику трейдерам заборонено використовувати нечесні, оманливі або агресивні методи. Це негативний обов'язок.

Згідно зі **статтею 5(2)** Директиви комерційна практика вважається несправедливою, якщо вона не відповідає вимозі професійної обачності та суттєво спотворює економічну поведінку пересічного споживача, який вважається досить добре поінформованим, розумно спостережливий і обачний (Директива 2005/29, Декларація 18; C-210/96 Gut Springenheide, пункт 31; C-122/10 Konsumentombudsmannen 2005/29 проти Ving Sverige AB, пункт 22).

Co-funded by
the European Union

- Говорячи про ширшу концепцію надання переддоговірної інформації споживачам відповідно до законодавства ЄС, Унберат і Джонсон стверджують, що «концептуалізація еталонного [«середнього»] споживача має чіткі наслідки для національної регуляторної автономії, у тому сенсі, що вона позбавляє кожного Держави-члена щодо спроможності прийняти національні правові норми, спрямовані на захист ширшого кола споживачів, ніж просто споживачів з розумною обережністю» (Unberath and Johnston 2007, pp 1250–1251).
- Це вірно в контексті Директиви про недобросовісну комерційну практику, оскільки вона передбачає «повну гармонізацію» (пункт 15) і «наближає» закони держав-членів у цій сфері (стаття 1).

Co-funded by
the European Union

Директива про споживчий кредит

Другим важливим інструментом, який варто розглянути в цьому контексті, є **Директива про споживчі кредити**, яка гарантує, що всі споживачі отримують певну специфіковану інформацію щодо кредитних угод, а також сприяє і просуває внутрішній ринок споживчих кредитів.

З обох цих причин Директива передбачає **«повну гармонізацію»** (Директива 2008/48, Декларація 9). У преамбулі Директиви неодноразово згадується про важливість надання споживачам адекватної інформації, щоб вони могли **«приймати свої рішення, знаючи факти»** (Рекламна частина 19).

Co-funded by
the European Union

- Основна частина Директиви вимагає, щоб певна специфікована інформація щодо споживчого кредиту надавалася в різноманітних документах, угодах і формах зв'язку, включно з **рекламою (стаття 4)**, **переддоговірною інформацією (стаття 5)**, **овердрафтом**. об'єкти та окремі зазначені кредитні договори (стаття 6), а також **кредитні договори (стаття 10)**.
- У деяких випадках Директива зазначає, що необхідна інформація має бути визначена «ясним, лаконічним і помітним способом» (**стаття 4(2)**), або надаватися на папері чи іншому тривалому носії та надаватись у «чіткій та чіткій формі». **СТИСЛИМ ЧИНОМ» (стаття 5(1))**.
- Надана переддоговірна інформація повинна дозволити споживачеві прийняти обґрунтоване рішення щодо **укладення кредитної угоди (стаття 5(1))**.
- **Стаття 5** також містить довгий перелік інформації, яку мають надати споживачі, включаючи, серед іншого, тип кредиту та ставку позики.

Co-funded by
the European Union

Директива про права споживачів

Третім важливим інструментом є **Директива про права споживачів**, яка встановлює правила щодо «загальних аспектів контрактів, укладених на відстані та поза приміщенням» (Директива 2011/83, Декларація 2 і Розділ III) та інших контрактів (Розділ II), включаючи контракти на постачання цифрового контенту (статті 5 і 6) і комунальні послуги, такі як вода, газ і електроенергія (стаття 3(1)).

Директива передбачає «повну» або «максимальну гармонізацію» щодо інформації для споживачів і права відмови від таких контрактів, хоча це залежить від коментарів, наведених нижче в розділі «Залишок можливостей для дій держав-членів і ризик національних Розбіжності».

Co-funded by
the European Union

Решта можливостей для дій держав-членів і ризик розбіжностей на національному рівні

Директива про права споживачів надає деякий простір для додаткових дій держав-членів у контексті переддоговірної інформації для певних видів контрактів. Зокрема, **стаття 5(4)** Директиви передбачає: «Держави-члени можуть прийняти або підтримувати додаткові вимоги до переддоговірної інформації для контрактів, до яких застосовується ця стаття».

Стаття охоплює контракти, відмінні від дистанційних контрактів або контрактів, укладених поза приміщенням, і встановлює інформацію, яку повинні отримувати споживачі, таку як інформація про основні характеристики товару чи послуги та особу торговця.

Co-funded by
the European Union

• **Стаття 6(7)**, стосується вимог до інформації для дистанційних контрактів або контрактів, укладених поза офісом, передбачає, що «держави-члени можуть підтримувати або запроваджувати у своєму національному законодавстві мовні вимоги щодо довірливої інформації, щоб гарантувати, що така інформація легко зрозуміла споживачем».

Co-funded by
the European Union

- **Стаття 5(6) Директиви про споживчий кредит**, яка обговорювалася вище, також дозволяє державам-членам вжити додаткових дій щодо переддоговірної інформації. Дійсно, Хоуеллс, Твігг-Флеснер і Вільхельмссон стверджують, що «нерідко директива [захист споживачів] містить основне положення про максимальну гармонізацію, але потім чітко передбачає певні положення, які підлягають мінімальній гармонізації» (Howells et al., 2018, стор. 22), і вони зазначають, що це стосується статті 5 Директиви про права споживачів (Howells et al., 2018, стор. 103).
- Унберат і Джонстон також визнають це і стверджують, що, коли законодавство ЄС про захист прав споживачів «допускає альтернативні правові режими, що застосовуються поряд із правилами імплементації директиви ... виникають складні питання щодо того, які відступи можна допускати» (Unberath & Johnston, 2007, стор. 1271).

Co-funded by
the European Union

Директиви щодо захисту прав споживачів після дії Конвенції про права осіб з інвалідністю та обов'язок надавати доступну інформацію до укладення договору

Директива про недобросовісну комерційну практику та Директива про споживчі кредити були прийняті до укладення ЄС Конвенції про права споживачів, тоді як Директива про права споживачів була прийнята менш ніж через рік після укладення ЄС.

З цих причин можна стверджувати, що відсутність посилань на **Конвенцію про права осіб з інвалідністю** або неспроможність встановити конкретні вимоги щодо надання споживачам з обмеженими можливостями доступної інформації було, можливо, зрозумілим, і нічого не слід розглядати в цьому пропуску при визначенні наявності такого права згідно з цією Директивою.

Co-funded by
the European Union

• Нещодавно ЄС вніс зміни до низки інструментів захисту споживачів, у тому числі до Директиви про права споживачів (Директива (ЄС) 2019/2161), і не посилався ні на **Конвенції про права осіб з інвалідністю**, ні на обов'язки торговців надавати інформацію в доступній формі. у форматі для споживачів з обмеженими можливостями в документі про внесення змін, хоча увага продовжує приділятися наданню споживачам інформації.

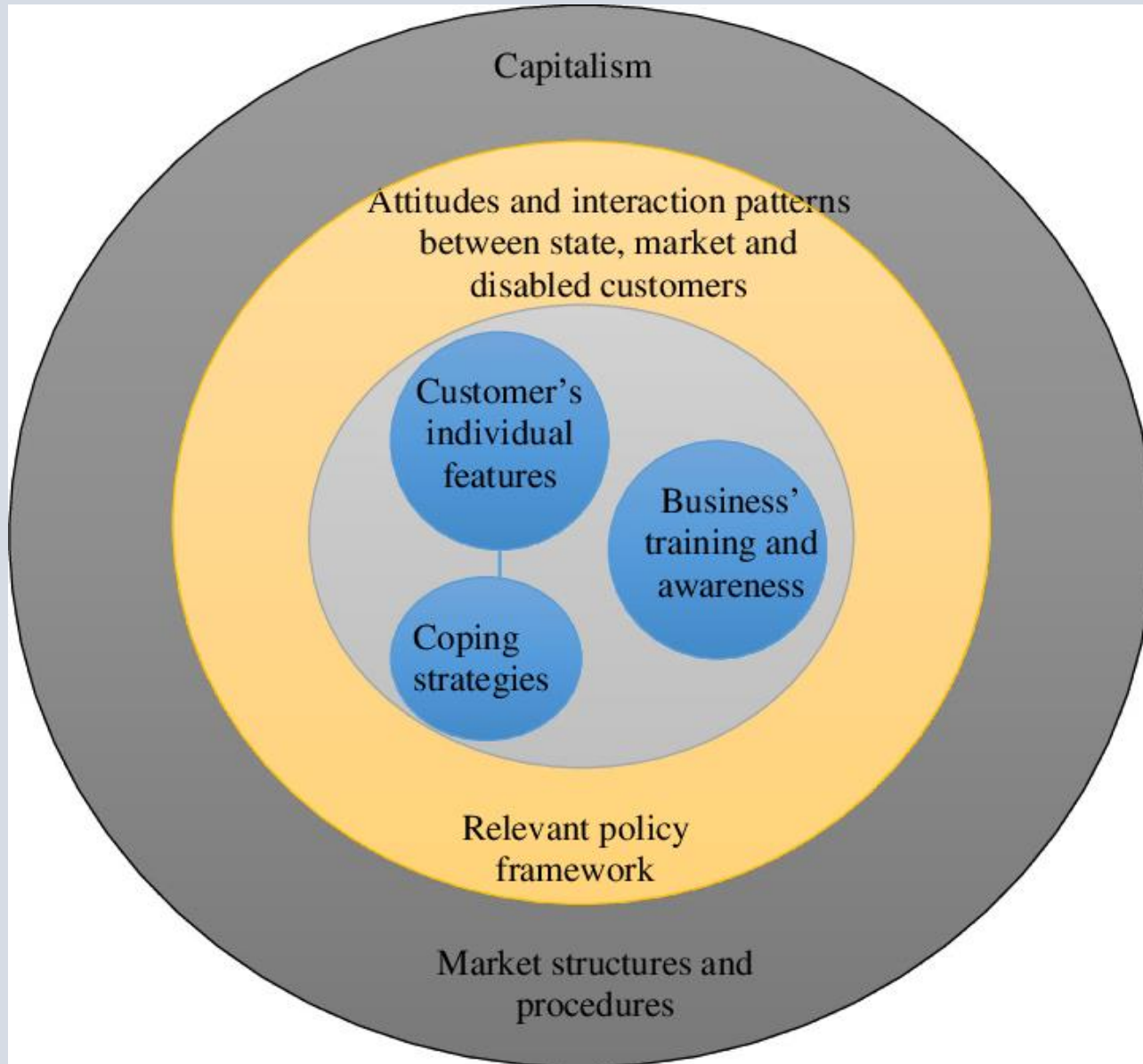

Co-funded by
the European Union

- Інші нещодавно прийняті директиви про захист прав споживачів, зокрема Директива про цифровий контент 2019 року (Директива (ЄС) 2019/770) і Директива 2019 року щодо певних аспектів договорів купівлі-продажу товарів (Директива (ЄС) 2019/771), також не відповідають вимогам посиляються на **Конвенції про права осіб з інвалідністю** або встановлюють конкретні права в контексті споживачів з обмеженими можливостями, навіть якщо вони стосуються переддоговірної інформації, наданої споживачам. Нещодавно опублікована пропозиція щодо нової Директиви про споживчі кредити також не посиляється на **Конвенції про права осіб з інвалідністю** та не стосується конкретних прав споживачів з обмеженими можливостями.

Co-funded by
the European Union

- **Reference source**
- https://www.researchgate.net/figure/Factors-shaping-disabled-consumers-vulnerability_fig1_334575195

Funded by
the European Union

**1 жовтня –
Міжнародний день
людей похилого віку**

Шанобливе і соціально
відповідальне ставлення до
літніх людей – запорука і
гарантія благополуччя для тих,
хто так чи інакше стане на їх
місце в наступних роках, не
будемо про це забувати!

Funded by
the European Union

День захисту людей похилого віку - 15 червня

15 червня згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН відзначається Всесвітній день розповсюдження інформації про зловживання відносно літніх людей, маючи на меті винесення питання незахищеності людей похилого віку на високий міжнародний рівень через часті випадки зловживань, жорстокості щодо них у світі та необхідність привернути увагу всіх держав до проблем, пов'язаних з цією категорією громадян задля забезпечення їхніх інтересів, прав і свобод нарівні з усіма членами суспільства.

Funded by
the European Union

- **Громадянами похилого віку є особи, які досягли пенсійного віку, котрий встановлений у [статті 26](#) Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".**
- **До них також належать особи, яким до досягнення зазначеного пенсійного віку залишилося не більше як півтора року. Для цих громадян держава визначила певні гарантії з метою їхнього захисту.**
- **Так, зокрема, громадяни похилого віку мають право на працю нарівні з іншими громадянами, яке додатково гарантується державними цільовими програмами, територіальними та місцевими програмами зайнятості населення.**

Funded by
the European Union

- **Населення світу старіє.**
- Практично в кожній країні світу спостерігається зростання кількості та частки людей похилого віку в їх населенні.
- Старіння населення може стати однією з найбільших соціальних трансформацій двадцять першого століття, яка вплине майже на всі сектори суспільства, включаючи ринок праці та фінансові ринки, попит на товари та послуги, такі як житло, транспорт і соціальний захист, а також сімейні структури та міжпоколінські зв'язки.

Funded by
the European Union

- Хоча зниження народжуваності та збільшення тривалості життя є ключовими факторами старіння населення в усьому світі, міжнародна міграція також сприяла зміні вікової структури населення в деяких країнах та регіонах.
- У країнах з великими імміграційними потоками міжнародна міграція може уповільнити процес старіння, принаймні тимчасово, оскільки мігранти зазвичай перебувають у молодому працездатному віці.
- Однак мігранти, що залишилися в країні, згодом стануть людьми похилого віку.

Funded by
the European Union

- Літні люди все частіше розглядаються як учасники розвитку, чиї здібності діяти на благо себе та свого суспільства мають бути включені до політики та програм на всіх рівнях.
- У найближчі десятиліття багато країн, ймовірно, зіштовхнуться з фіскальними та політичними труднощами щодо державних систем охорони здоров'я, пенсійного забезпечення та соціального захисту населення похилого віку.

- З огляду на стрімке старіння населення світу, права літніх людей потребують конкретних і системних рішень.
- Особи похилого віку мають такі самі права, що й інші люди.
- Проте коли справа доходить до реалізації цих прав, вони стикаються з такими проблемами, як дискримінація, соціальна ізоляція, економічна маргіналізація через низькі пенсії.
- Літні люди більш уразливі з точки зору зловживань і насильства, в тому числі з боку своїх же родичів.

Funded by
the European Union

- Хоча вік сам по собі не підвищує вразливість людини до ризиків, він часто супроводжується різними фізичними, політичними та соціальними факторами, які можуть перешкоджати здійсненню прав людини.
- Незважаючи на своє різне походження, люди похилого віку стикаються з проблемами в доступі до прав на життя, таких як здоров'я, їжа, вода, санітарія, житло, свобода пересування, засоби до існування, соціальний захист і культура.
- Дискримінація за такими факторами, як стать, раса, етнічна приналежність, інвалідність та міграційний статус, ще більше ускладнює ці проблеми.

Funded by
the European Union

- За цих підстав, у сучасних умовах пріоритетним завданням постає формування **ефективної правової основи, спрямованої на регулювання системи життєзабезпечення осіб похилого віку та їх соціально-економічного захисту.**
- Вказаний процес безпосередньо вплинув на усвідомлення доцільності та важливості активного розвитку низки держав та регіонів шляхом співробітництва у цій сфері, створення для цього необхідних умов як на національному, так і на міжнародному рівнях (а саме, розробка базових принципів і цільових настанов, які визначають політику в інтересах людей похилого віку та захист їх прав).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні

- Цей Закон визначає основні засади державної політики щодо ветеранів праці, інших громадян похилого віку і спрямований на формування в суспільстві гуманного, шанобливого ставлення до них і забезпечення їх активного довголіття.
- Закон гарантує ветеранам праці та громадянам похилого віку рівні з іншими громадянами можливості в економічній, соціальній, політичній сферах, сприятливі умови для повноцінного способу життя.

Стаття 1. Основні засади державної політики щодо ветеранів праці та громадян похилого віку

- Держава гарантує кожному ветерану праці та громадянину похилого віку належний рівень життя, задоволення різноманітних життєвих потреб, подання різних видів допомоги шляхом:
  - реалізації права на працю відповідно до професійної підготовки, трудових навичок і з урахуванням стану здоров'я;
  - забезпечення пенсіями і допомогою;
  - надання житла;
  - створення умов для підтримання здоров'я і активного довголіття відповідно до сучасних досягнень науки;
  - забезпечення реалізації права на соціальні послуги, створення мережі установ та закладів, що надають соціальні послуги, забезпечення зміцнення і розвитку їх матеріально-технічної бази.

- Часто старість приносить із собою зміну звичних життєвих стандартів, хвороби, важкі душевні переживання.
- **Виходячи на пенсію, люди залишаються поза межами суспільних процесів, їм складно адаптуватися до умов соціуму, що постійно змінюються.**
- Такі люди часто піддаються дискримінації за віковою ознакою, опиняються за межею бідності та зазнають жорстокого поводження.

Funded by
the European Union

- Практика, особливо останніх десятиліть, показує, що люди похилого віку потребують **фізичного і юридичного захисту**, і це не дивлячись на те, що найчастіше вони, на відміну від дітей, мають багатий досвід, прекрасні знання, професійні навички та мудрість, якої ще не набуло підростаюче покоління.
- **Незважаючи на це, зазначена категорія громадян піддається дискримінації за віковою ознакою.**
- Часто не затребувані суспільством та обдурені шахраями, вони опиняються за межею бідності у злиднях.

Funded by
the European Union

- Сьогодні питання захисту прав людей похилого віку перебуває у центрі уваги міжнародної спільноти та національних інституцій.
- На міжнародному рівні одним із основоположних актів, що визначає регулювання становища людей похилого віку в суспільстві, є **Європейська соціальна хартія (переглянута) від 3 травня 1996 року**, яка проголосила право кожної особи похилого віку на соціальний захист.

Funded by
the European Union

• Згідно зі статтею 23 Хартії, з метою забезпечення ефективного здійснення права осіб похилого віку на соціальний захист Сторони зобов'язуються, самотійно або у співробітництві з громадськими чи приватними організаціями, вживати відповідних заходів або заохочувати відповідні заходи, зокрема, для:

• - надання особам похилого віку можливості якомога довше залишатися повноцінними членами суспільства, шляхом:

- a) забезпечення достатніх ресурсів, які дозволяли б їм жити на задовільному рівні і брати активну участь у суспільному, соціальному і культурному житті;
- b) забезпечення інформації про послуги і програми, які існують для осіб похилого віку, а також про можливості їхнього використання такими особами;

Funded by
the European Union

- - надання особам похилого віку можливості вільно обирати спосіб свого життя і незалежно жити у знайомому для них оточенні так довго, як вони забажають і зможуть, шляхом:
  - a) забезпечення житла, пристосованого до їхніх потреб і стану здоров'я, або шляхом надання належної допомоги для реконструкції їхнього житла;
  - b) забезпечення медичного обслуговування та послуг, яких вимагає їхній стан здоров'я;

Funded by
the European Union

- забезпечення особам похилого віку, які проживають у будинках для престарілих, гарантій надання належної допомоги із повагою до їхнього особистого життя і гарантій участі у прийнятті рішень, що стосуються умов життя у їхньому будинку для престарілих.

Funded by
the European Union

• Організацією Об'єднаних Націй у 2002 році прийнято **Мадридський міжнародний план дій з питань старіння** з метою визнання надзвичайно важливої ролі, яку люди похилого віку відіграють в суспільстві, та гарантування найстарішій віковій групі населення в усьому світі можливостей безпечного й достойного проживання, продовження активної рівноправної участі в житті суспільства.

Funded by
the European Union

- Серед актів, прийнятих на міжнародному регіональному рівні, приділено увагу договірним і рекомендаційним актам, серед яких:
- **Рекомендація CM / Rec (2009) 6** Комітету Міністрів держав-членів Проблема старіння та інвалідності в XXI столітті: стійкі рамки для забезпечення більш високої якості в інклюзивному суспільстві

Funded by
the European Union

- **Рекомендація CM / Rec (2011) 5** Комітету Міністрів державам-членам про запобігання ризиків вразливості літніх мігрантів і поліпшення їхнього добробуту,
- **Рекомендація CM / Rec (2014) 2** Комітету Міністрів державам-членам щодо сприяння захисту прав людей похилого віку, резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 2168 (2017) «Права людини похилого віку та їх комплексний догляд»,
- Хартія основних прав Європейського Союзу 2000 р.,

Funded by
the European Union

- 19 лютого 2014 року Комітет міністрів прийняв Рекомендацію CM/Rec(2014)2 для держав-членів щодо сприяння дотриманню прав людини похилого віку.
- Рекомендація вперше застосовує підхід, що ґрунтується на правах людини, до ситуації всіх людей похилого віку з метою забезпечення того, щоб вони користувалися своїми фундаментальними правами та свободами нарівні з іншими людьми.

Funded by
the European Union

- Директива Ради 2000/78/ЄС про встановлення загальних рамок для однакового ставлення у сфері зайнятості та професійної діяльності 2000 р.,
- План дій ЄС щодо інформаційнокомунікаційних технологій і старіння 2007 р., Європейський закон про доступність 2015 р.

Funded by
the European Union

- Акти міністерської конференції Європейської економічної комісії ООН з проблем старіння, серед яких:
- Віденська декларація «Створення суспільства для всіх вікових груп: сприяння якості життя та активного старіння» 2012 р.,
- Лісабонська декларація «Стале суспільство для всіх вікових груп: реалізуючи потенціал 4 довголіття» 2017 р.,
- Римська декларація 2022 р

Funded by
the European Union

В Україні створено систему законодавства щодо соціального захисту літніх людей. Законодавчі акти спрямовані на підтримку громадян похилого віку, забезпечення повернення до повноцінного життя. Серед таких актів:

- Конституція України;
- Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»;
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;
- Закон України «Про соціальні послуги» тощо.

Окреме місце займають акти, спрямовані на боротьбу з насильством та дискримінацією стосовно осіб похилого віку, а саме:

- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;
- Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Funded by
the European Union

- **Рекомендація** визнає та заохочує самостійність людей похилого віку та, водночас, спрямована на забезпечення їх захисту в суспільствах, де зростає тенденція до старіння та в ситуаціях, де вони можуть бути вразливими.
- **Принципи**, які містяться, проілюстровано прикладами належної національної практики в державах-членах Ради Європи.
- **Рекомендація** має слугувати довідником для урядів, неурядових організацій, практиків та всіх тих, хто іншим чином залучений або зацікавлений у захисті та сприянні правам людей похилого віку.

Funded by
the European Union

- У всьому світі 1 з 6 людей віком від 60 років щороку стикається з жорстоким поводженням у суспільстві.

By 2030, 1 in 6 people in the world
will be over the age of 60

Funded by
the European Union

Через війну чимало літніх людей в Україні залишаються без догляду і житла.

"Не життя, а виживання"

Люди похилого віку більш вразливі, стан тривоги та страху негативно впливає не лише на їхню емоційну сферу, а й фізичну.

Розкажи мені | Institute of Cognitive Modeling

Як допомогти літнім людям впоратися із тривожністю під час воєнних дій

- Підтримуйте постійний зв'язок
- Проговоріть план дій
- Подбайте про запас продуктів
- Піклуйтеся про їхнє здоров'я
- Обговоріть, де дивитись та слухати новини
- Частіше обіймайте
- Заохочуйте до компанії та спілкування
- Не дискутуйте про політику

- **Створення сприятливого для літніх людей середовища.**
- Здоров'я і благополуччя визначаються не лише генами та особистими характеристиками, але також фізичним і соціальним середовищем, в якому ми живемо.
- **Навколишнє середовище** відіграє важливу роль у визначенні фізичних і розумових здібностей протягом усього життя людини та в літньому віці, а також у тому, наскільки добре ми пристосовуємося до втрати функцій та інших форм негараздів, з якими можемо зіткнутися на різних етапах життя, та зокрема у пізніші роки.

- Як люди похилого віку, так і середовище, в якому вони живуть, різноманітні, динамічні і мінливі.
- При взаємодії один з одним вони мають неймовірний потенціал для активізації або стримування здорового старіння.

П'ять пріоритетів Десятиліття здорового старіння ООН (2021–2030)

- боротьба з ейджизмом;
- генерувати більше та якісніших даних про поширеність, а також про фактори ризику та захисні фактори;
- розробляти та розширювати економічно ефективні рішення;
- скласти інвестиційне обґрунтування для вирішення питання;
- залучити кошти для вирішення проблеми.

Ейджизм

- **Ейджизм** — дискримінація людини на підставі її віку, поширена як у формальних, так і в неформальних сферах життя суспільства.
- Проявляється в готовності адекватно сприймати і співпрацювати лише з людьми, які відповідають заздалегідь установленим віковим критеріям.

Фінансові та суспільні наслідки жорстокого поводження з літніми людьми відчувають люди будь-якого віку (NCEA)

Ейджизм впливає на те, як ми думаємо, відчуваємо та діємо щодо інших і самих себе залежно від віку.

Це створює потужні бар'єри для розвитку ефективної політики та програм для людей похилого віку та молоді та має серйозні негативні наслідки для здоров'я та благополуччя людей похилого віку.

Funded by
the European Union

• **Ейджизм** може посилити вплив зміни клімату на права людей похилого віку, потенційно призводячи до їх нехтування, виключення або маргіналізації в законах і політиках. Незважаючи на їхні багаті знання та досвід, люди похилого віку часто відсторонюються від заходів щодо зміни клімату через упередження, пов'язані з віком.

Funded by
the European Union

- Сьогодні незахищеність **літніх людей** у суспільстві стає глобальною соціальною проблемою.
- **Вона негативно впливає на здоров'я і тривалість життя мільйонів літніх людей у всьому світі, а, головне, є грубим порушенням їхніх людських прав.**
- Нерідко причиною вікової дискримінації старших людей стає поширена у суспільстві зневага до них через нібито вікові відхилення у роботі мозку і буцімто нездатність через це вести активну трудову чи громадську діяльність.

Funded by
the European Union

- Оскільки населення стає старшим і багатшим, очікуване зростання продуктів і послуг, що зміцнюють здоров'я, у Європі може стати уроком для світу щодо споживчих уподобань цієї демографічної групи.

Funded by
the European Union

Захист прав споживачів: голос людей похилого віку

Мільярд людей з обмеженими можливостями та людей похилого віку, які змінюють цей світ

Прогнозується, що до 2050 року ця цифра досягне 2,09 мільярда в усьому світі.

Funded by
the European Union

За даними Організації Об'єднаних Націй, з 1950 року очікувана тривалість життя в світі зросла більш ніж на 54%, а частка дорослих старше 65 років подвоїлася до приблизно 10% населення за той самий період

Прогнозується, що до 2030 року кількість осіб у віці 65 років і старше досягне 994 мільйонів, а до 2050 року – 1,6 мільярда. Це безпрецедентне старіння відбувається в той час, коли зміни клімату збільшують частоту та інтенсивність екстремальних погодних явищ, таких як хвилі спеки, шторми та повені.

Funded by
the European Union

- Глобальна популяція людей похилого віку (людей старше 65 років) зростає завдяки прогресу в медицині та технологіях, які допомогли збільшити очікувану тривалість життя в усьому світі на десятиліття понад 40 років і досягти 71 року в 2021 році.
- Маючи набагато більше грошей, щоб витратити, і більше уваги на оздоровлення, профілактичне здоров'я та самообслуговування, це старіння населення може спровокувати зростання продуктів і послуг, узгоджених із цими тенденціями, а моделі споживання в Європі можуть запропонувати важливі підказки щодо зміни уподобань цієї потужної демографічної групи в решті світу.

Funded by
the European Union

• «Розвиток сучасної медицини, покращення умов праці, урбанізація, ширший доступ до їжі та води — усе це сприяло збільшенню тривалості життя», — Сара Саймон, (дослідження Morgan Stanley Research у Європі)

Funded by
the European Union

- «Окрім економічних, демографічних і політичних наслідків, очікується, що зміна моделей споживання літніх людей може підштовхнути до зростання продажів для компаній, що займаються основними продуктами споживання, зокрема лікувальним харчуванням, здоров'ям споживачів і активним харчуванням».
- Наприклад, серед європейських споживчих товарів, ця тенденція може збільшити продажі на 4–10% на рік до 2026 року.

Funded by
the European Union

- **Недоїдання** є поширеним побічним ефектом старіння в цілому та все більш поширених вікових хронічних захворювань, таких як рак.
- За даними Національного інституту охорони здоров'я США, вона вражає приблизно чверть пацієнтів лікарень у всьому світі.
- За іншими оцінками, дві третини хворих на рак і стільки ж пацієнтів похилого віку недоїдають.

Funded by
the European Union

- **Лікувальне харчування** передбачає використання спеціалізованих методів лікування, таких як добавки з високим вмістом білка, розроблені для людей похилого віку чи онкологічних пацієнтів, або спеціалізовані продукти, спрямовані на конкретне захворювання чи хворобу, які вводяться через зонди для годування в шлунок або тонку кишку внутрішньовенно або шляхом рот.
- Остання категорія, яка дозволяє пацієнту продовжувати лікування вдома, стрімко зростає.

- Підкатегорія активного харчування, яка охоплює продукти, пов'язані з білками, дієтичні добавки та пробіотики, приносить переваги, оскільки зросла обізнаність про позитивний вплив здорового харчування на процес старіння. Дійсно, багато урядів і національних організацій охорони здоров'я зараз сприяють збільшенню споживання білка як одному із способів покращити якість життя дорослих, особливо літніх людей. Тим часом зв'язок між здоров'ям кишечника та різними захворюваннями також має особливе значення для теми старіння; наприклад, останні дослідження досліджували мікробіом кишечника та пробіотики, оскільки вони стосуються деменції.

- Зі старінням населення зростає попит на технології для кращого задоволення потреб людей похилого віку.
- Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) мають надзвичайний потенціал для відповіді на вимоги цього демографічного зрушення та вирішення проблем, пов'язаних із скороченням робочої сили, а також для покращення охорони здоров'я та догляду за людьми похилого віку.

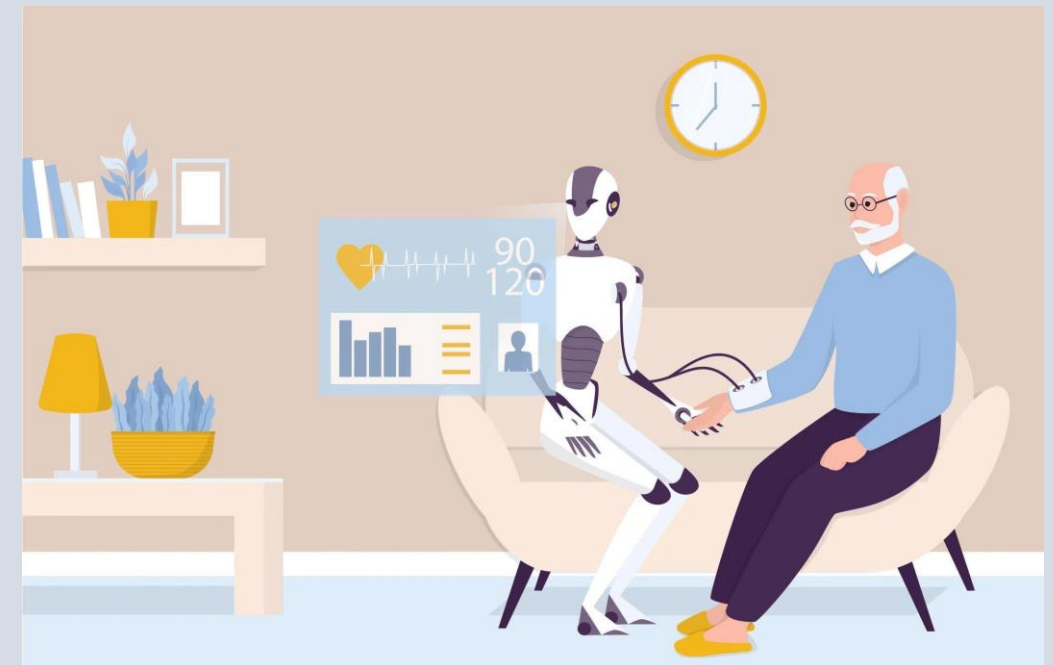
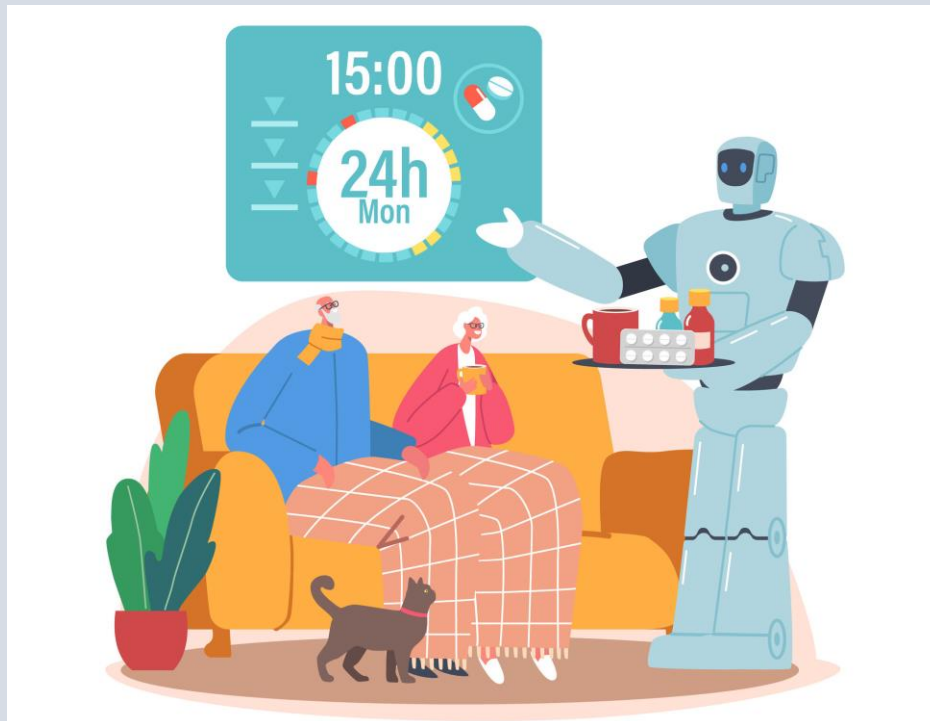

Funded by
the European Union

• Безпілотники, робототехніка та інші кардинальні технології вже використовуються для покращення життя людей похилого

віку

Funded by
the European Union

• Завдяки численним продуктам ІКТ (Інтернет, мобільний телефон і смартфон) і соціальним медіа люди, як правило, можуть безперервно дивитися та брати участь у різних формах вебінарів, а також здійснювати електронні телефонні дзвінки, надсилати текстові повідомлення, переглядайте Інтернет, завантажуйте програми та використовуйте вбудовану функцію камери, щоб робити фотографії та ділитися повідомленнями через Facebook, Twitter, Instagram та інші пристрої.

Funded by
the European Union

Від чат-ботів до ChatGPT, штучний інтелект змінює спосіб взаємодії компаній із споживачами

Штучний інтелект і захист прав споживачів — це не одностороння історія.

Штучний інтелект може мати як позитивний, так і негативний вплив на споживачів і бізнес, залежно від того, як він розроблений, розгорнутий і як він регулюється.

Funded by
the European Union

- Постійний моніторинг і управління використанням і розгортанням штучного інтелекту в бізнесі буде мати вирішальне значення в найближчі місяці, особливо з огляду на те, що регулятори починають використовувати штучний інтелект для регулювання дотримання вимог.

Funded by
the European Union

- З одного боку, **штучний інтелект** може завдати шкоди споживачам, приймаючи несправедливі, упереджені та помилкові рішення.
- Його також можна використовувати для того, щоб зробити темні шаблони (маніпулювання споживачами, щоб вони приймали рішення, які вони, можливо, не прийняли інакше) ще ефективнішими та складнішими, що означає, що споживачам може бути складніше усвідомити, що ними маніпулюють.

Funded by
the European Union

- З іншого боку, штучний інтелект може допомогти регуляторам у легшому виявленні та моніторингу шкоди споживачам (включно з порушеннями кодексу САР), забезпечуючи розширений аналіз даних тексту та реклами для виявлення оманливих або неправдивих тверджень в онлайн-рекламі.
- Це, ймовірно, збільшить кількість розслідувань, штрафів і примусових заходів, що застосовуються регуляторами в цьому просторі.

- Застосування чинного законодавства до продуктів і послуг на основі **штучного інтелекту** непросте.
- **Наприклад**, як споживачі можуть оцінити якість і придатність продукту, який постійно вивчається та розвивається?
- Як трейдери можуть гарантувати, що інформація, яку вони надають споживачам щодо продуктів і послуг на основі **штучний інтелект**, є точною, повною та прозорою? Як вони можуть реагувати на скарги або претензії споживачів, якщо вони не повністю знають, як модель **штучний інтелект** прийняла рішення?

Funded by
the European Union

- Люди похилого віку стикаються зі значними труднощами в боротьбі з наслідками суворих кліматичних умов через обмеження фізичних, когнітивних, комунальних та економічних ресурсів, особливо в країнах, що розвиваються.

Funded by
the European Union

- Хвилі спеки становлять серйозну загрозу для людей похилого віку, здатність яких регулювати температуру тіла зменшується з віком, що ще більше загострюється через хронічні захворювання.
- Смертельні випадки, спричинені спекою, серед людей віком 65 років і старше майже подвоїлися за останні два десятиліття, причому значна кількість випадків сталася під час таких подій, як хвиля спеки в Європі 2022 року.
- Додаткові небезпеки, пов'язані з кліматом, такі як повені, лісові пожежі та тропічні шторми, мають більший вплив на літніх людей. Ці групи можуть зіткнутися з проблемами, пов'язаними з мобільністю, доступом до зв'язку та фінансовими можливостями під час вирішення таких криз.

Funded by
the European Union

Жінки похилого віку за захист клімату Швейцарії

KlimaSeniorinnen Schweiz

Funded by
the European Union

- **9 квітня 2024 Європейський суд з прав людини виніс основне рішення, яке ставить людей похилого віку в центр дискусій щодо кліматичної справедливості.**
- Історична перемога: 9 квітня 2024 року Велика Палата Суду постановила нашу справу про те, що Швейцарія порушує права людей похилого віку, оскільки держава не вживає необхідних заходів для боротьби з глобальним потеплінням.
- Зокрема, суд встановив порушення статті 8 (право на особисте та сімейне життя). Суд також встановив, що позов, поданий асоціацією, яка наразі представляє понад 2500 жінок віком від 64 років, також має статус потерпілої.

Funded by
the European Union

- Для ефективного вирішення взаємопов'язаних проблем зміни клімату та старіння населення необхідні конкретні дії:
- **Подолання загрози:** дослідження Help Age International підкреслило необхідність усунення загрози, яку зміна клімату становить для старіючого населення.
- Це включає впровадження цілеспрямованих заходів для захисту людей похилого віку від підвищених ризиків, пов'язаних зі змінами навколишнього середовища.

- **Збільшення розуміння та уваги:** існує нагальна потреба в глибшому розумінні впливу глобального старіння на економічне зростання, моделі споживання та викиди парникових газів.
- У майбутніх наукових звітах, таких як звіти Міжурядової групи експертів зі зміни клімату (IPCC) і звіти Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) щодо пом'якшення наслідків та адаптації, слід приділяти більше уваги впливу глобального старіння на зміну клімату.

Funded by
the European Union

- Визнання національної політики: на національному рівні розробники політики повинні визнати людей похилого віку вразливою групою в рамках національного визначеного внеску (NDCs).
- Це визнання повинно керувати розробкою кліматичних планів дій, які спрямовані як на скорочення викидів, так і на адаптацію до наслідків зміни клімату, гарантуючи, що ці плани включають і відповідають потребам літнього населення.

Funded by
the European Union

- **Висновки**

- З моменту виникнення на порядку денному міжнародної спільноти проблематики глобального старіння і до теперішнього часу під егідою ООН було проведено низку заходів, які сприяють міжнародній координації та гармонізації соціальної політики у розрізі висвітлення проблем старіння.

- У межах ООН прийнято міжнародно-правові акти, що стосуються захисту прав людини, в тому числі благополуччя осіб похилого віку на основі рівності та участі, розроблено систему індикаторів і показників, що дозволяють здійснювати моніторинг та оцінку якості і результатів втілення в життя принципів та рекомендацій ООН у цій важливій галузі.

Funded by
the European Union

- За останні десятиліття міжнародна спільнота розробила низку важливих концепцій та рекомендаційних документів, покликаних допомогти країнам світу мінімізувати негативні наслідки процесу старіння населення.
- На основі міжнародних рамкових стратегій формуються національні системи політики стосовно літніх людей.

Funded by
the European Union

- Виконання міжнародних зобов'язань щодо реалізації політики в умовах старіючого населення та використання міжнародного досвіду реалізації даної політики є тими основоположними векторами, за якими відбувається еволюція державної соціальної політики в країнах на сучасному етапі її розвитку.
- Проте аналіз відповідності регіонального законодавства міжнародним стандартам дає змогу зробити висновок про те, що процес імплементації міжнародних договорів та врахування глобальних стандартів з питань старіння на сьогодні не систематизований.